

**OCENA
STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU RYCKIEGO ZA 2025 ROK**

MARZEC 2026

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W RYKACH

Spis treści

W S T Ę P.....	3
SEKCJA NADZORU P/EPIDEMICZNEGO.....	4
SEKCJA BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI ŻYWIENIA.....	14
SEKCJA HIGIENY KOMUNALNEJ	20
STANOWISKO HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY	26
STANOWISKO HIGIENY PRACY	30
SEKCJA HIGIENY PRACY I NADZORU NAD CHEMIKALIAM I	30
ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	40
OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA.....	43

W S T Ę P

Państwowa Inspekcja Sanitarna, podobnie jak w latach poprzednich, realizuje swoje zadania na terenie powiatu w oparciu o ustawę z dnia 14 marca 1985 r. o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej*. Zakres zadań obejmuje problematykę zdrowia publicznego i sprowadza się w szczególności do sprawowania nadzoru nad warunkami:

1. higieny środowiska,
2. higieny pracy w zakładach pracy,
3. higieny procesów nauczania i wychowania,
4. higieny wypoczynku i rekreacji,
5. zdrowotnymi żywności i żywienia,
6. higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Realizacja powyższych zadań polegała na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej. Zadania te na terenie powiatu realizowane są przez poszczególne komórki organizacyjne Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej i tak:

SEKCJA NADZORU P/EPIDEMICZNEGO

Działalność kontrolna i postępowanie administracyjne

W 2025 r. na terenie powiatu ryckiego ogółem funkcjonowało 121 podmiotów leczniczych, w tym:

- wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne – 2 (1 szpital oraz 1 hospicjum);
- wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne – 62 (54 przychodnie, 6 laboratoriów diagnostycznych, 2 zakłady rehabilitacji leczniczej);
- praktyki zawodowe indywidualne i grupowe prowadzące działalność leczniczą (26 gabinetów stomatologicznych oraz 31 indywidualnych specjalistycznych praktyk zawodowych).

W ramach prowadzonego nadzoru wykonano ogółem 130 kontroli sanitarnych, w tym 26 tematycznych oraz 12 sprawdzających. Wydano 28 decyzji administracyjnych, w tym 15 decyzji merytorycznych oraz 13 decyzji płatniczych (dwie decyzje merytoryczne dotyczyły przedłużenia terminu wykonania zaleceń).

1. Lecznictwo zamknięte

Na terenie działania PSSE w Rykach funkcjonował jeden zakład opieki zdrowotnej lecznictwa zamkniętego – Szpital Powiatowy w Rykach z liczbą łóżek 57. W/w placówce funkcjonowały trzy oddziały: oddział paliatywny, oddział chorób wewnętrznych oraz oddział chirurgii jednego dnia. W roku 2025 r. przeprowadzono 1 kontrolę planową oraz 3 kontrole tematyczne związane z wystąpieniem ognisk epidemicznych. Ponadto przeprowadzono jedną kontrolę sprawdzającą po wydaniu zaleceń w roku 2024.

Stan sanitarny oraz techniczny pomieszczeń szpitala nie budzi zastrzeżeń. Zapewnione są pomieszczenia do przechowywania preparatów i sprzętu przeznaczonego do mycia i dezynfekcji pomieszczeń. Zaopatrzenie w środki czystości w dostatecznej ilości. Dezynfekcja prowadzona była zgodnie z opracowanymi procedurami. Preparaty dezynfekcyjne dobierane zgodnie ze specyfiką oddziałów. Stosowano rotację środków dezynfekcyjnych. Narzędzia wielokrotnego użytku poddawane procesom dezynfekcji w właściwy sposób. Sterylizacja narzędzi, zgodnie z umową o świadczenie usług sterylizacji, prowadzona była w 6 Szpitalu Wojskowym w Dęblinie.

W 2025 r. do Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgłoszone zostały 2 ogniska epidemiczne wywołane przez *Clostridium diffilile*. W oddziale szpitalnym, w którym wystąpiły ogniska pracownicy Pionu Epidemiologii przeprowadzili 3 kontrole tematyczne, przy czym jedna kontrola dotyczyła ogniska zgłoszonego pod koniec 2024 r. Jedna kontrola została zakończona wydaniem decyzji administracyjnej w związku ze stwierdzeniem nieprawidłowego stanu technicznego stanowiska higieny rąk w sali wzmożonego reżimu sanitarnego oraz braku oznakowania części pojemników służących do zbierania odpadów medycznych zakaźnych. Ponadto wydano zalecenia

dotyczące stosowania preparatów do dezynfekcji o szerszym spektrum działania. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 1 decyzję administracyjną oraz 1 decyzję płatniczą.

W związku z wystąpieniem ogniska epidemicznego Zespół Kontroli Zakażeń Szpitalnych zastosował izolację pacjentów w wydzielonych salach, zastrzono reżim sanitarny poprzez zwiększenie zużycia środków ochrony indywidualnej, częstsze mycie i dezynfekcję sal ze szczególnym uwzględnieniem powierzchni dotykowych (klamek, włączników, poręczy łóżek, powierzchni aparatury medycznej), stosowanie fumigacji sal. Szpital posiada opracowaną procedurę dotyczącą wykonywania badań przesiewowych przy przyjęciu do szpitala oraz badań przesiewowych w ognisku szpitalnym, w tym wywołanym Gram (-) pałeczkami jelitowymi Enterobacteriaceae produkującymi karbapenemazy (CPE).

2. Podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne.

Na terenie powiatu ryckiego pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się ogółem 62 podmioty lecznicze, w których udzielane były ambulatoryjne świadczenia zdrowotne.

Wszystkie placówki w których udzielane były ambulatoryjne świadczenia zdrowotne funkcjonujące na terenie powiatu spełniają wymogi Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą. Zakres kontroli obejmował ocenę stanu higieniczno-sanitarnego oraz technicznego pomieszczeń i wyposażenia oraz ocenę dokumentacji związanej z zapobieganiem rozprzestrzeniania się zakażeń i chorób zakaźnych. Po przeprowadzeniu kontroli w 40 obiektach lecznictwa otwartego, stwierdzono uchybienia w 7 podmiotach (3 przychodniach podstawowej opieki lekarskiej w tym jednej w której skład wchodzi punkt szczepień, jednym gabinecie profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, dwóch laboratoriach diagnostycznych oraz jednym zakładzie rehabilitacji leczniczej), dotyczyły one nieprawidłowego postępowania z odpadami medycznymi, nieaktualnych procedur higienicznych, braku nadzoru nad ich przestrzeganiem oraz braków formalnych, złego stanu technicznego stanowiska higieny rąk, leżanek i przewijaków w gabinetach lekarskich i zabiegowych, stosowania środków do dezynfekcji po terminie ważności wyznaczonym przez producenta, prowadzenia kontroli wewnętrznej dotyczącej realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych w niepełnym zakresie oraz nieterminowo, jak również nieterminowo prowadzonej kontroli biologicznej procesów sterylizacji.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 8 decyzji administracyjnych oraz 8 decyzji opłatowych. Sześć podmiotów leczniczym skontrolowano po wydaniu zaleceń, jeden

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

podmiot zostanie skontrolowany na początku 2026 r, jeden podmiot w którym stwierdzono nieprawidłowości zakończył działalność.

Na terenie powiatu ryckiego w 2025 r. funkcjonowało 13 punktów szczepień, wszystkie zostały objęte kontrolą w zakresie oceny realizacji obowiązku szczepień ochronnych oraz oceny dokumentacji dotyczącej szczepień ochronnych. Ponadto przeprowadzono jedną kontrolę tematyczną dotyczącą przerwania łańcucha chłodniczego w urządzeniu chłodniczym służącym do magazynowania szczepionek. W toku kontroli stwierdzono brak nadzoru nad przestrzeganiem procedur obowiązujących w podmiocie leczniczym w zakresie przechowywania preparatów szczepionkowych. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 1 decyzję administracyjną oraz 1 decyzję płatniczą.

3. Działalność lecznicza wykonywana przez praktyki zawodowe

W 2025 r. roku na terenie powiatu ryckiego funkcjonowało 57 praktyk zawodowych indywidualnych i grupowych prowadzących działalność leczniczą. Skontrolowano 34 obiekty wśród których stwierdzono nieprawidłowości. Dotyczyły one nieprawidłowego postępowania z odpadami medycznymi, nieaktualnych procedur higieniczno-sanitarnych, braku preparatu do dezynfekcji powierzchni bezdotykowych oraz stosowania preparatów po terminie ważności wyznaczonym przez producenta, prowadzenia kontroli wewnętrznej dotyczącej realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych w niepełnym zakresie oraz nieterminowo, niepełnej i nie prowadzonej na bieżąco kontroli procesów dezynfekcji i sterylizacji narzędzi wielokrotnego użytku, braku preparatu do dezynfekcji rąk, braków formalnych w procedurach higienicznych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 4 decyzje administracyjne oraz 4 decyzje płatnicze.

Sytuacja epidemiologiczna powiatu ryckiego w 2025 r.

Od dnia 01.01.2025 r. do 31.12.2025 r. do Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Rykach wpłynęło 3510 zgłoszeń chorób zakaźnych oraz 284 zgłoszenia dodatnich czynników chorobotwórczych. Przeprowadzono 311 wywiadów epidemiologicznych, które dotyczyły głównie zgłoszonych zachorowań na boreliozę, krztusiec, salmonellozę, narażenia na wściekliznę, wirusowe zapalenie wątroby.

Zachorowania na grypę

W 2025 roku zaobserwowano znaczący wzrost zachorowań na grypę potwierdzoną wynikiem szybkiego testu antygenowego w stosunku do roku poprzedniego, w którym odnotowano 1098 przypadków zachorowań. Spośród wszystkich zachorowań zarejestrowanych w roku 2025 - 38 osób wymagało hospitalizacji, podczas gdy w roku 2024 hospitalizowano 28 osób.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

Do PSSE w Rykach wpłynęło ponadto 3 zgłoszenia rozpoznania grypy potwierdzonej badaniem PCR, podobnie jak w poprzedni roku kiedy zarejestrowano 2 przypadki grypy potwierdzonej badaniem molekularnym. Wszyscy chorzy wymagali hospitalizacji.

Nadzór nad grypą SENTINEL

W ramach nadzoru nad grypą Sentinel, Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Rykach w roku 2025 nie pobrała ani jednej próbki do badań w kierunku izolacji wirusa grypy. Pomimo wysyłanych do podmiotów leczniczych pism oraz rozmów z kierownikami podmiotów podczas prowadzonych kontroli sanitarnych nie udało się pozyskać lekarzy do współpracy w ramach programu SENTINEL

Zakażenia SARS-CoV-2/zachorowania na COVID-19

W 2025 roku na terenie powiatu ryckiego zarejestrowano 418 przypadków zakażeń wirusem SARS- Co-V 2, spośród których 4 osoby wymagały hospitalizacji. Współczynnik zapadalności wyniósł 810,7. Nie zarejestrowano żadnych zgonów oraz ognisk epidemicznych. Liczba zachorowań na COVID-19 stanowi ponad dwukrotny spadek w stosunku do poprzedniego roku, w którym zarejestrowanych zostało 1150 zachorowań potwierdzonych testem antygenowym, spośród których 16 osób poddanych zostało hospitalizacji, zmarło wówczas 2 osoby. Ponadto w 2025 r. zarejestrowano 425 przypadków możliwych zakażenia wirusem SARS-CoV-2, wśród których hospitalizowano 24 osoby, co w porównaniu z poprzednim rokiem stanowi niemal dwukrotny wzrost zachorowań, bowiem w 2024 r. zarejestrowano 250 przypadków możliwych a hospitalizacji wymagały 2 osoby.

Choroby przenoszone przez kleszcze: Borelioza z Lyme, Neuroborelioza, Kleszczowe Zapalenie Mózgu (KZM)

Najczęściej występującą chorobą przenoszoną przez kleszcze występującą w powiecie jest borelioza z Lyme. W 2025 r. zarejestrowano 85 przypadków rozpoznania boreliozy, żaden chory nie był hospitalizowany. Spośród wszystkich zarejestrowanych przypadków 80 stanowiły zachorowania pod postacią rumienia wędrującego, pozostałe 5 to postać kostno-stawowa. Zapadalność wynosiła 164,8. Zapadalność na boreliozę jest wyższa niż w roku 2024, w którym odnotowano 62 przypadki zachorowań, spośród których jedna osoba wymagała hospitalizacji. Ponadto zarejestrowano dwa przypadki kleszczowego zapalenia mózgu potwierdzone badaniami, pacjenci wymagali hospitalizacji, w roku 2024 zarejestrowano 1 przypadek KZM.

Zakażenia HIV, zachorowania na AIDS

W opisywanym okresie zarejestrowano 1 nowo wykryte zakażenie HIV, pacjent nie wymagał hospitalizacji. Zapadalność w powiecie wynosiła 1,9. W 2024 zarejestrowano 3 przypadki zakażenia wirusem.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

W 2025 roku podobnie jak w roku poprzednim nie zarejestrowano zespołu nabytego upośledzenia odporności AIDS.

Choroby przenoszone drogą płciową

W roku 2025 odnotowano jeden przypadek choroby wywołanej przez Chlamydie oraz trzy przypadki kiły (jedna wczesna oraz dwie postaci nieokreślone), żaden z pacjentów nie wymagał hospitalizacji. Zapadalność na choroby przenoszone drogą płciową wynosiła 7,7 i utrzymuje się na podobnym poziomie jak w roku 2024, gdzie odnotowano dwa przypadki choroby wywołanej przez Chlamydie oraz cztery przypadki kiły (jedna wczesna oraz trzy postaci nieokreślone).

Inwazyjna choroba meningokokowa (ICHM)

Na terenie powiatu ryckiego w 2025 r., podobnie jak w roku poprzednim nie odnotowano przypadków inwazyjnej choroby meningokokowej. Zarejestrowano natomiast jeden przypadek zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych oraz jedną posocnicę, gdzie czynnikiem etiologicznym był *Streptococcus pneumoniae*. Obaj pacjenci wymagali hospitalizacji. Zapadalność na w/w choroby wynosiła 3,8. W poprzednim roku kalendarzowym zarejestrowano natomiast jeden przypadek zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych oraz trzy przypadki posocznicy wywołane przez *Streptococcus pneumoniae*, a także jeden przypadek zapalenia opon mózgowych inny nieokreślony. Wszyscy pacjenci byli hospitalizowani.

Wirusowe zapalenie wątroby typu B, typu C i typu A

W opisywanym roku 2025 na terenie powiatu ryckiego odnotowano 4 przypadki wirusowego zapalenia wątroby typu B przewlekłego oraz 6 przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu C przewlekłego. Żaden przypadek nie wymagał hospitalizacji, zapadalność na powyższe choroby wynosiła 19,3.

Ogniska zatruc pokarmowych/zakażeń jelitowych

W omawianym okresie zarejestrowano dwa ogniska rodzinne, w których czynnikiem etiologicznym była *Salmonella*. W obydwu ogniskach źródłem zakażenia był człowiek (drugie zachorowanie w rodzinie nastąpiło po kilku dniach od pierwszego). W jednym ognisku zarejestrowano 2 chorych i 6 osób narażonych, w drugim ognisku 2 chorych i 5 osób narażonych.

Ponadto zarejestrowano 2 ogniska zakażenia jelitowego wywołanego przez *Clostridium difficile*. Zachorowania dotyczyły pacjentów jednego z oddziałów szpitalnych. W pierwszym ognisku zarejestrowano 5 chorych, 2 osoby zmarły z powodu innych chorób. Ogółem narażonych było 14 osób, nie stwierdzono zakażeń wśród personelu. Źródłem zakażenia najprawdopodobniej był pacjent przyjęty do oddziału z innego szpitala leczony wcześniej antybiotykami z powodu innych chorób. W związku z wystąpieniem ogniska została przeprowadzona kontrola tematyczna, która nie wykazała nieprawidłowości. Wydano zalecenia stosowania preparatów do dezynfekcji o odpowiednim spektrum działania.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

W drugim ognisku zarejestrowano 3 chorych, 2 osoby zmarły z powodu innych chorób. Ogółem narażonych było 19 osób, również nie stwierdzono zakażeń wśród personelu. Objawy chorobowe wystąpiły u dwóch pacjentów jednocześnie, źródłem zakażenia dla kolejnego pacjenta najprawdopodobniej był pacjent przyjęty do oddziału z innego szpitala leczony wcześniej antybiotykami z powodu innych chorób. W związku z wystąpieniem ogniska została przeprowadzona kontrola tematyczna, która wykazała następujące nieprawidłowości:

- zły stan techniczny stanowiska higieny rąk w sali wzmożonego reżimu sanitarnego, w której hospitalizowani byli pacjenci z zakażeniem Clostridium,
- brak oznakowania niektórych pojemników służących do zbierania odpadów medycznych zakaźnych.

Ponadto wydano zalecenia dotyczące nadzoru nad stosowaniem preparatów do dezynfekcji o odpowiednim spektrum działania.

W analogicznym okresie roku ubiegłego wykryto jedno ognisko zakażenia jelitowego wywołanego przez Clostridium difficile, w którym zarejestrowano 5 chorych, 3 osoby zmarły z powodu innych chorób. Zachorowania również dotyczyły pacjentów jednego z oddziałów szpitalnych. Ogółem narażonych było 14 osób, nie stwierdzono zakażeń wśród personelu. Źródłem zakażenia najprawdopodobniej był pacjent przyjęty do oddziału z objawami chorobowymi. Kontrola tematyczna związana z wystąpieniem ogniska, która nie wykazała nieprawidłowości, przeprowadzona została na początku roku sprawozdawczego (ognisko zostało zgłoszone w grudniu 2024).

Wybrane choroby zakaźne przewodu pokarmowego:

W okresie od 01.01.2025 r. do 31.12.2025 r. zarejestrowano 15 przypadków zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki salmonella, spośród których 12 osób wymagało hospitalizacji. W 4 przypadkach zidentyfikowano pałeczki Salmonella enteritidis, 1 przypadek Salmonella Napoli, w 2 określono serogrupę B, w 6 kolejnych serogrupę D, zaś w dwóch przypadkach serotyp nie został określony. Zapadalność wynosiła 29,1. Zachorowania dotyczyły zarówno dzieci, jak i osób dorosłych. Zachorowalność utrzymuje się na takim samym poziomie jak roku 2024, kiedy również zarejestrowano 15 przypadków zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki salmonella, spośród których 14 osób wymagało hospitalizacji.

Na terenie powiatu ryckiego nie zarejestrowano innych bakteryjnych zatruc pokarmowych. W poprzednim roku kalendarzowym natomiast zarejestrowano jeden przypadek bakteryjnego zatrucia pokarmowego potwierdzonego badaniami, gdzie wykryto neurotoksynę botulinową. Chory wymagał hospitalizacji, zapadalność na tę jednostkę chorobową wyniosła 1,9.

Inne bakteryjne zakażenia jelitowe:

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

Zarejestrowano 35 przypadków innego bakteryjnego zakażenia jelitowego w tym 5 wywołanych przez *Campylobacter* (3 zachorowania dotyczyły dzieci do lat 2) oraz 30 zachorowań wywołanych przez *Clostridium difficile* w tym 1 u dziecka do lat 2. Hospitalizacji wymagało 29 osób. Zapadalność na zakażenia jelitowego wywołane przez *Campylobacter* wynosiła 9,6, natomiast wywołane *Clostridium difficile* – 58,1. Zachorowania wywołane przez *Clostridium difficile* wystąpiły głównie u osób starszych obciążonych innymi jednostkami chorobowymi, poddawanych długotrwałej antybiotykoterapii. Odnotowano niewielki wzrost zachorowań w stosunku do roku 2024 r., gdzie zarejestrowano łącznie 24 przypadki innego bakteryjnego zakażenia jelitowego, w tym 2 wywołane przez *Campylobacter* (jedno u dziecka do lat 2), 19 wywołanych przez *Clostridium difficile* oraz 3 bakteryjne zakażenia jelitowe nieokreślone. Hospitalizacji wymagało wówczas 19 osób.

Wirusowe zakażenia jelitowe

Głównym czynnikiem etiologicznym wirusowych infekcji jelitowych są zakażenia rotawirusowe, norowirusowe i adenowirusowe. W roku 2025 zarejestrowano 37 przypadków zachorowań wywołanych przez rotawirusy, 41 zakażeń jelitowych wywołanych przez norowirusy, 9 zachorowań wywołanych przez adenowirusy oraz 7 zakażeń jelitowych nieokreślonych. Spośród wszystkich 94 przypadków wirusowych zakażeń jelitowych, 87 osób wymagało hospitalizacji. 40 zachorowań dotyczyło dzieci do lat 2, wszystkie zostały poddane hospitalizacji. Zapadalność dotycząca ogółu zachorowań stanowiła 182,3, przy czym rotawirusy – 71,7; norowirusy – 79,5; adenowirusy – 17,4, natomiast wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone 13,5. Zachorowania na wirusowe zakażenia jelitowe utrzymywały się na podobnym poziomie jak w roku 2024, znaczny wzrost odnotowano jedynie w przypadku zachorowań wywołanych przez norowirusy. W analogicznym okresie roku 2024 zarejestrowano 33 przypadki zachorowań wywołanych przez rotawirusy, 24 zakażenia jelitowe wywołane przez norowirusy, 10 zachorowań wywołanych przez adenowirusy oraz 3 zakażenia jelitowe nieokreślone. Spośród wszystkich 70 przypadków wirusowych zakażeń jelitowych, 63 wymagały hospitalizacji. 33 rozpoznania dotyczyły dzieci do lat 2, wszystkie zostały poddane hospitalizacji.

Gruźlica

W 2025 roku na terenie powiatu nie zarejestrowano żadnego przypadku rozpoznania lub podejrzenia gruźlicy. W poprzednim roku kalendarzowym zarejestrowano natomiast 6 przypadków rozpoznania gruźlicy w tym 4 nowo wykryte zachorowania oraz 2 wznowy.

Pełniąc nadzór epidemiologiczny nad chorymi na gruźlicę i osobami ze styczności PSSE w Rykach współpracuje między innymi z lekarzami podstawowej opieki zdrowotnej z podległych podmiotów leczniczych, Poradnią Pulmonologiczną w Rykach, Sanatorium Gruźlicy i Chorób Płuc

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

w Poniatowej, Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Puławach oraz innymi stacjami sanitarno-epidemiologicznymi.

Styczeń i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień

W 2025 r. na terenie powiatu reckiego zarejestrowano 15 przypadków osób narażonych na wściekliznę i zakwalifikowanych do szczepień. Stanowi to nieznaczny spadek w porównaniu do roku 2024 r., w którym zarejestrowano 22 przypadki narażenia na wściekliznę. Nie stwierdzono zakażenia wirusem wścieklizny wśród zwierząt.

Ostre porażenia wiotkie u dzieci do lat 14-tu

Na terenie powiatu w 2025 r., podobnie jak w roku poprzednim, nie zarejestrowano żadnego przypadku ostrego porażenia wiotkiego u dzieci.

Roczna ocena stanu uodpornienia powiatu ryckiego w 2025 r.

Na terenie powiatu ryckiego w 2025 r. funkcjonowało 13 punktów szczepień, wszystkie zostały objęte kontrolą w zakresie oceny realizacji obowiązku szczepień ochronnych oraz oceny dokumentacji dotyczącej szczepień ochronnych. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Ponadto przeprowadzono jedną kontrolę tematyczną dotyczącą przerwania łańcucha chłodniczego w urządzeniu chłodniczym służącym do magazynowania szczepionek. W toku kontroli stwierdzono brak nadzoru nad przestrzeganiem procedur obowiązujących w podmiocie leczniczym w zakresie przechowywania preparatów szczepionkowych. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 1 decyzję administracyjną oraz 1 decyzję płatniczą.

Szczepienia ochronne realizowane były zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych. W 2025 roku w powiecie przybyło 385 kart uodpornienia noworodków (dane na dzień 31.12.2025 r.)

Stopień uodpornienia dzieci i młodzieży wg roczników przedstawia się następująco:

w roczniku 2025 :

- szczepionką p/w gruźlicy zaszczepionych zostało 95,06 % noworodków
- szczepienia pierwotne p/w WZW typu B przyjęło 41,30 % dzieci, zaś uzupełniające 39,74 % dzieci
- szczepienia pierwotne p/w błonicy, tężcowi i krztuścowi przyjęło 43,38 % dzieci, taki sam odsetek dzieci przyjęło szczepienia pierwotne p/w Poliomyelitis natomiast szczepienia p/w *Haemophilus influenzae* typu b przyjęło 50,91 % dzieci
- szczepienia p/w *Streptococcus pneumoniae* wykonane zostały w 51,95 %
- szczepionką p/w rotawirusom zaszczepionych zostało 61,56 % dzieci

w roczniku 2024 :

- szczepionką p/w gruźlicy zaszczepionych zostało 97,42 %
- szczepienia uzupełniające szczepionką p/w WZW typ B wykonane zostały w 89,93 %

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

- szczepienia pierwotne p/w błonicy, tężcowi, krztuścowi oraz Poliomyelitis wykonane w 52,22 %, a uzupełniające w 32,32 %
- szczepienia pierwotne *Haemophilus influenzae* typu b wykonane w 58,31%, uzupełniające w 26,23%
- szczepienia p/w odrze, śwince i różyczce przyjęło 60,89 % dzieci
- szczepienia pierwotne p/w *Streptococcus pneumoniae* wykonane zostały w 51,29 %, uzupełniające w 37,00 %
- szczepienia p/w rotawirusom wykonane zostały w 76,58 %

w roczniku 2023 :

- szczepienia uzupełniające szczepionką p/w WZW typ B wykonane zostały w 92,65 %
- szczepienia pierwotne p/w błonicy, tężcowi, krztuścowi przyjęło 12,86 % dzieci, a uzupełniające 78,78 %
- szczepienia pierwotne p/w Poliomyelitis przyjęło w 12,86 %, zaś uzupełniające 78,78 %
- szczepienia pierwotne *Haemophilus influenzae* typu b przyjęło 13,06%, uzupełniające 78,57 %
- szczepienia p/w odrze, śwince i różyczce przyjęło 83,06 % dzieci
- szczepienia pierwotne p/w *Streptococcus pneumoniae* przyjęło 11,02 % dzieci, uzupełniające 77,76 %

w roczniku 2020:

- I dawka przypominająca szczepienia p/w błonicy, tężcowi, krztuścowi- 48,39 %
- szczepienia przypominające p/w odrze, śwince i różyczce wykonane w 42,26%

w roczniku 2019:

- I dawka przypominająca szczepienia p/w błonicy, tężcowi, krztuścowi- 73,69 %
- szczepienia przypominające p/w odrze, śwince i różyczce wykonane w 70,77%

w roczniku 2012:

- II dawka przypominająca szczepienia p/w błonicy, tężcowi, krztuścowi – 68,21 %

w roczniku 2011:

- II dawka przypominająca szczepienia p/w błonicy, tężcowi, krztuścowi - 86,80 %

w roczniku 2007:

- III dawka przypominająca szczepienia p/w błonicy, tężcowi- 56,73 %.

w roczniku 2006:

- III dawka przypominająca szczepienia p/w błonicy, tężcowi- 75,61 %.

W 2025 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rykach zarejestrował 83 dzieci, których rodzice uchylają się od obowiązku szczepień ochronnych, w związku z tym wystawiono 16 upomnień do rodziców oraz 7 tytułów wykonawczych. Ponadto na bieżąco wysyłano liczne pisma do rodziców w tym odpowiedzi na udostępnienie informacji publicznej i postanowienia na zarzuty. W związku z prowadzonymi postępowaniami wysyłano również pisma do podmiotów leczniczych, do Urzędów Gminy, na Policję, do Sądu. We współpracy z Sekcją Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

promowano szczepienia ochronne (rozdawano ulotki, udostępniano materiały edukacyjne na portalach społecznościowych, brano udział w imprezach plenerowych).

SEKCJA BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI ŻYWIENIA

Państwowa Inspekcja Sanitarna w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia prowadzi bieżący nadzór sanitarny, do którego należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w tym dotyczące warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności oraz warunków żywienia zbiorowego, nadzoru nad jakością zdrowotną żywności, warunków zdrowotnych produkcji i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Dane statystyczne dotyczące działalności sekcji BŻŻ w 2025 roku

Liczba wszystkich obiektów ujętych w ewidencji	1540
<i>W tym:</i>	
Zatwierdzonych	35
Skontrolowanych	327
W tym niezgodnych	26
Liczba sporządzonych protokołów z kontroli (kompleksowych, tematycznych, interwencyjnych, sprawdzających)	442
Liczba wydanych decyzji administracyjnych	63
Liczba decyzji nakazowych	22
Liczba decyzji opłatowych	179
Liczba nałożonych mandatów	20
Na kwotę	5200 zł
Liczba wniosków o ukaranie skierowanych do LPWIS	0
Liczba wniosków do Sądu	0
Liczba pobranych próbek	234
Liczba próbek kwestionowanych	6

Charakterystyka zakładów będących pod nadzorem sekcji BŻŻ w odniesieniu do głównych grup obiektów:

Zakłady produkcyjne

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

Zakres prowadzenia działalności tych zakładów jest różnorodny, uwarunkowany: rodzajem i wielkością produkowanej żywności, stosowanej technologii produkcji, zasięgiem dystrybucji, wielkością zakładów oraz rodzajem wyposażenia.

Kontroli poddano: 9 piekarni, 8 zakładów produkujących lody z automatu, 1 zakład produkujący lody metodą tradycyjną, 4 zakłady przetwórstwa owocowo-warzywnego, 5 ciastkarni, 3 wytwórnie garmażeryjne, 2. wytwórnie żywności w warunkach domowych (produkcja wyrobów ciastkarskich na zamówienie). Łącznie przeprowadzono 43 kontrole.

Kontrole dotyczyły m.in.: oceny stanu sanitarno-technicznego maszyn i urządzeń, linii technologicznych oraz pomieszczeń, prawidłowości procesów technologicznych, w tym stosowania substancji dodatkowych dozwolonych, sposobu znakowania gotowego wyrobu, posiadanej dokumentacji zdrowotnej pracowników, jak również prawidłowości funkcjonowania systemów bezpieczeństwa żywności (GHP, GMP, HACCP).

Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 7 mandatów karnych na kwotę 2200 zł oraz wydano 6 decyzji nakazujących wykonanie nałożonych obowiązków.

Przeprowadzone kontrole w zakładach produkcyjnych wykazały stosowanie substancji dodatkowych dozwolonych, m.in.: polepszacze do pieczywa, stabilizatory, konserwanty.

W/w substancje dodatkowe stosowano zgodnie z ich funkcją technologiczną, w dawkach i na warunkach określonych w obowiązujących przepisach prawa z tego obszaru.

Produkcja pierwotna

Łącznie wpisanych do Rejestru Zakładów jest 1055 obiektów. W większości są to producenci owoców miękkich, ale także sadownicy, producenci zbóż, warzyw okopowych i warzyw zielonych oraz podmioty prowadzące rolniczy handel detaliczny. Liczba zakładów każdego roku ulega zmianie z uwagi na m.in. zakończenie uprawy roślin lub rozpoczęcie działalności przez inne podmioty.

Kontroli poddano 68 obiektów, w tym 2 w ramach porozumienia z PIORIN. W czasie kontroli nie stwierdzono niezgodności z prawem żywnościowym. Rolnicy wykazywali się stosowną wiedzą na temat przestrzegania zasad higieny podczas produkcji i działań powiązanych, tj. skupu i transportu do zakładów produkcyjnych.

Zakłady obrotu żywnością

Jest to grupa obiektów najbardziej zróżnicowana pod względem asortymentu żywności wprowadzanej do obrotu, warunków sanitarno-technicznych oraz wyposażenia zakładów. Skontrolowano: 107 sklepów, 7 magazynów hurtowych, 18 innych obiektów obrotu żywnością (ruchome punkty, środki transportu, apteki, sezonowe punkty skupu owoców i warzyw), 6 kiosków spożywczych, w tym: kioski wprowadzające mięso surowe na terenie targowiska i kioski usytuowane w szkołach. Łącznie przeprowadzono 171 kontrole.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 10 mandatów karnych na kwotę 1900 zł oraz wydano 14 decyzji nakazujących poprawę stanu sanitarno-higienicznego.

Sprzedaż internetowa środków spożywczych, w tym suplementy diety

Przeprowadzono monitoring 31 stron internetowych, na których oceniono poprawność prezentacji i reklamy oferowanych do sprzedaży produktów spożywczych. Na powyższych stronach poddano ocenie znakowanie 42. środków spożywczych- suplementów diety. Przeprowadzony monitoring stron internetowych oraz ocena suplementów diety nie wykazały nieprawidłowości.

Zakłady żywienia zbiorowego otwarte

Skontrolowano 46 obiektów, w tym: restauracje i zakłady małej gastronomii. W zakresie bezpieczeństwa żywienia przeprowadzono łącznie 64 kontrole, w tym 3 kontrole interwencyjne, dotyczące zgłoszeń konsumenckich. W celu wyegzekwowania zgodności stanu sanitarno-technicznego zakładów z wymogami przepisów prawa żywnościowego wystosowano do podmiotów 10 decyzji administracyjnych. Nałożono 3 mandaty karne na kwotę 600 zł. Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały poprawę stanu sanitarnego.

W tej grupie zakładów wykonano przy pomocy miernika FOM 310 siedem pomiarów jakości tłuszczów smażalniczych wykorzystywanych do produkcji potraw. Wszystkie pomiary wykazały prawidłową jakość tych tłuszczów.

Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego

Kontroli poddano 34 zakłady, w tym m.in: bloki żywieniowe w placówkach oświaty, domu pomocy społecznej, szpitalu, zakładzie pracy. Grupa obiektów w placówkach oświaty poprzez właściwe podejście do zagadnienia wysokiej jakości zdrowotnej produkowanych posiłków wykazuje należyłą troskę o jakość tych posiłków i bezpieczeństwo konsumenta. W grupie tych zakładów przeprowadzono ocenę sposobu żywienia w oparciu o teoretyczną ocenę dekadowego jadłospisu. Analiza jadłospisów wykazała, że były układane zgodnie z zachowaniem zasad racjonalnego żywienia (np. właściwa liczba posiłków, zachowanie przerwy nocnej, uwzględnienie w posiłkach odpowiedniej ilości wody, białka pełnowartościowego, owoców i warzyw, ryb, przygotowywanie różnorodną techniką).

W zakładach oceniano również zgodność postępowania z przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z 26 lipca 2016 roku w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

Inne zakłady żywienia

W grupie tych zakładów znajdują się sale bankietowe oraz blok żywieniowy w Hospicjum. Przeprowadzono 6 kontroli. W dwóch zakładach (sale bankietowe) stwierdzono niezgodności

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

z wymaganiami prawa. Najczęściej stwierdzane niezgodności to brak porządku i czystości. Nałożono 2 mandaty karne na kwotę 1000 zł. Wydano 2. decyzje nakazujące poprawę stanu sanitarnego.

Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

Na terenie powiatu ryckiego występuje 1 zakład, który produkuje folię HDPE, folię LDPE i opakowania przeznaczone do kontaktu z żywnością, m.in. do: produktów zamrożonych, schłodzonego mięsa, gorącej żelatyny oraz artykułów sypkich np. przyprawy.

Bieżącym nadzorem sanitarnym objęto także miejsca obrotu wyrobami, tj.: 1. hurtownię i 7 sklepów, w których przeprowadzono 1. kontrolę.

Nadzór nad zakładami zlokalizowanymi na szlaku tras turystycznych w okresie letnim

Przez teren powiatu ryckiego przebiegają nw. szlaki turystyczne:

- szlak niebieski „Nadwiślański” biegnący trasą Dęblin-Warszawa.
- szlak zielony „Generała Franciszka Kleeberga” prowadzi przez miejscowości Dęblin-Bobrowniki-Ulęż-Sobieszyn.
- szlak żółty spacerowy w Dęblinie, biegnący ulicami miasta: ul. Niepodległości-Warszawska-obok Alei Lotników, która prowadzi do pomnika Bohaterskim Lotnikom.
- trasa S-17 Warszawa-Lublin przez Ryki.

Wzdłuż ww. szlaków usytuowanych jest 40 zakładów żywnościowo-żywnościowych, w których łącznie przeprowadzono 22 kontrole sanitarne (w tym 3 interwencje konsumenckie). W wyniku podjętych czynności kontrolnych stwierdzono niezgodności z prawem żywnościowym. Nałożono 1 mandat karny na kwotę 200 zł, wydano 8 decyzji nakazujących usunięcie nieprawidłowości.

Urzędowa kontrola żywności (badania laboratoryjne)

Urzędowa kontrola żywności realizowana jest m.in. poprzez pobieranie próbek środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością do badań laboratoryjnych w celu weryfikacji spełnienia wymagań prawa żywnościowego.

Podobnie jak w latach ubiegłych pobrane próbki żywności oraz wyrobów do kontaktu z żywnością przekazywane były do analizy i badań do laboratoriów wyznaczonych przez GIS. Pracownicy sekcji BŻŻ w Rykach wykonywali wyłącznie ocenę znakowania żywności. Łącznie pobrano 234 próbek żywności i wyrobów do kontaktu z żywnością. W/w próbki pobierano w różnych kierunkach badań m.in.: pozostałości pestycydów, zawartości metali szkodliwych dla zdrowia, azotanów, mikotoksyn, substancji dodatkowych, zanieczyszczeń mikrobiologicznych, znakowania, WWA, sensoryki, azotanów.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

Zdyskwalifikowano 6 próbek żywności pobranych w zakładach obrotu (5 próbek mięsa mielonego i 1. próbka herbaty czarnej liściastej), za stwierdzenie odpowiednio: zanieczyszczenia mikrobiologicznego (bakterie tlenowe mezofilne) i przekroczenia NDP zawartości pestycydu-antrachinonu.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości popełniane przez producentów żywności, dystrybutorów oraz importerów mające lub mogące mieć wpływ na bezpieczeństwo produkowanej lub wprowadzanej do obrotu żywności dotyczyły:

- niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń, urządzeń oraz sprzętu, będących na wyposażeniu kontrolowanego zakładu,
- niewłaściwe realizowanie procedur systemów bezpieczeństwa żywności, tj. GHP, GMP, HACCP.

Graniczna kontrola sanitarna.

W ramach importu z krajów trzecich i eksportu poza teren UE przeprowadzono 126 granicznych kontroli sanitarnych, w czasie których odprawiono 183 partie żywności i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

RASFF – System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – system służący szybkiej informacji i sprawnemu wycofaniu produktów niebezpiecznych znajdujących się na rynku.

W roku sprawozdawczym w ramach funkcjonowania systemu RASFF zgodnie z ustawowymi kompetencjami przeprowadzono 57 kontroli. Dotyczyły one powiadomień alarmowych i informacyjnych w zakresie stwierdzenia różnego rodzaju zanieczyszczeń wykrytych w żywności, np.: obecność bakterii niebezpiecznych dla zdrowia lub życia ludzi, wykrycie pozostałości olejów mineralnych oraz pestycydów, stwierdzenie obecności ciała obcego.

Podsumowanie.

Zakłady będące pod nadzorem sekcji BŻŻ charakteryzują się dużym zróżnicowaniem zarówno pod względem zakresu prowadzonej działalności, wielkości, standardu wyposażenia, jak również jakości świadczonych usług. Wśród zakładów można wyodrębnić zakłady nowe, które spełniają wysokie standardy, ale także zakłady funkcjonujące od wielu lat, mieszczące się w starych, adaptowanych budynkach, które wymagają ciągłych nakładów finansowych, aby zapewnić właściwe wymagania techniczno-sanitarne.

Nadzór sanitarny prowadzono zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W wielu zakładach widoczna jest poprawa stanu zarówno sanitarnego, jak i technicznego. Wynika to zapewne z coraz większej dbałości podmiotów o estetykę i funkcjonalność zakładu.

Stan sanitarny gospodarstw rolnych utrzymał się na poziomie z roku ubiegłego, co świadczy o świadomości producentów w zakresie wymagań prawnych.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

Wskutek konsekwentnie prowadzonych działań Sekcji BŻŻ stan sanitarny zakładów również ulega systematycznej poprawie.

SEKCJA HIGIENY KOMUNALNEJ

JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

W roku 2025 PSSE w Rykach nadzorowała stan sanitarno-higieniczny oraz jakość wody w 30 wodociągach: 20 wodociągach zbiorowego zaopatrzenia oraz 10 ujęciach indywidualnych. Nadzorowano również odcinek sieci wodociągu z powiatu lubartowskiego (gm. Ułęż). W 2025 roku liczba osób zaopatrywanych w wodę z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia i wodociągów z ujęć indywidualnych nie uległa zwiększeniu w odniesieniu do 2024 r.

Tabela 1. % ludności korzystającej z wody nadzorowanej przez Inspekcję Sanitarną, liczba wodociągów w poszczególnych gminach.

Lp.	Gmina	% ludności korzystającej z wodociągów będących pod nadzorem PIS	Liczba wodociągów zbiorowego zaopatrzenia	Liczba wodociągów z ujęć indywidualnych
1	Ryki	98 % 30 miejscowości zwodociągowanych	5 (1 miasto; 4 wieś) - Ryki - Niwa Babicka - Moszczanka - Bobrowniki - Rososz	3 (2 miasto, 1 wieś) - KAMPOL-FRUIT - Spółdzielnia Mleczarska Ryki - Jakubowa Izba Niwa Babicka
2	Dęblin	99 % 1 miejscowość zwodociągowana	2 (2 miasto) - Dęblin Jagiellońska - Dęblin Wiślana	1 (miasto) - Chłodnia Allmiz Dęblin
3	Kłoczew	96 % 31 miejscowości zwodociągowanych	3 (wieś) - Kłoczew - Stare Zadybie - Wola Zadybska	1 (wieś) - Chłodnia Ulmer Stare Zadybie
4	Ułęż	95 % 14 miejscowości zwodociągowanych	4 (wieś) - Ułęż - Białki - Sobieszyn - Zosin	4 (wieś) - SM Podlodów - Dwór Osmolice, Białki Dolne - T. Tobiasz MAX Ułęż

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

			- 1 odcinek sieci wod. z pow. lubartowskiego	- Las Odkrywców Ułęż
5	Nowodwór	96 % 16 miejscowości zwodociągowanych	4 (wieś) - Nowodwór - Zawitała - Trzcianki - Grabów Szlachecki	0
6	Stężyca	97 % 14 miejscowości zwodociągowanych	2 (wieś) - Stężyca - Brzeziny	- Osada Leśny Raj Plebanka
	Razem		20 + 1 odcinek sieci	10

W powiecie ryckim w 2025 r. PSSE Ryki nadzorowała 30 wodociągów oraz 1 końcówkę sieci wodociągowej. W stosunku do roku 2024 ilość wodociągów nie uległa zmianie. Wodociągi funkcjonowały w oparciu o 31 ujęć, tworząc sieć wodociągową o łącznej długości około 639,7 km, wybudowano 4 km nowej sieci wodociągowej.

Ogółem z wody wodociągowej będącej pod nadzorem PSSE w Rykach korzystało około 49 736 osób, co stanowi około 98% ludności powiatu.

Inspekcja Sanitarna kontrolowała jakość wody w nadzorowanych wodociągach poprzez stały nadzór bieżący.

W ramach prowadzonej kontroli wewnętrznej, także przedsiębiorstwa dostarczające wodę dla ludności zlecały wykonywanie badań produkowanej wody. W 2025 r. administratorzy wodociągów zrealizowali badania określone w zatwierdzonych harmonogramach poboru prób wody.

W 2025 r. w wodociągach zbiorowego zaopatrzenia: Białki Dolne, Ułęż, Trzcianki stwierdzono przekroczenia wskaźników mikrobiologicznych, co po oszacowaniu ryzyka zdrowotnego skutkowało wydaniem decyzji o braku przydatności wody do spożycia przez ludzi.

W związku ze stwierdzanymi przekroczeniami wskaźników mikrobiologicznych wydano 3 decyzje o warunkowej przydatności wody do spożycia w wodociągach: Trzcianki, Ryki, Brzeziny. Wydano 4 decyzje o warunkowej przydatności do spożycia w związku z przekroczeniami fizykochemicznymi w wodociągach zbiorowego zaopatrzenia: Ryki (2 decyzje), Stężyca i Białki Dolne.

Na koniec 2025 r. wszystkie wodociągi nadzorowane przez Inspekcję Sanitarną na terenie powiatu ryckiego dostarczały wodę o odpowiedniej jakości.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

W części wodociągów istniejąca infrastruktura wodociągowa wymaga bieżącej i prawidłowej konserwacji, a także w niektórych przypadkach wymiany wyeksploatowanych odcinków w sieci wodociągowej.

Przyspieszenia wymaga proces porządkowania gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę istniejących oraz budowę nowych systemów kanalizacyjnych, szczególnie na terenach wiejskich.

W związku z realizacją monitoringu jakości wody w 2025 r. przeprowadzono:

- 30 kontroli sanitarnych, w tym 10 kontroli sprawdzających /7 urzędzenia wodociągowe, 3 wykonanie zaleceń decyzji/

- 60 kontroli przy poborze prób wody.

Pobrano prób wody z wodociągów:

- 104 prób w kierunku badań fizykochemicznych,

- 175 prób w kierunku badań mikrobiologicznych.

Wydano 22 decyzji merytorycznych, w tym:

- 3 decyzję o braku przydatności wody

- 7 decyzji o warunkowej przydatności wody do spożycia,

- 3 decyzji stwierdzających przydatność wody do spożycia przez ludzi,

- 4 decyzje w związku ze stwierdzeniem zaniedbań w zakresie stanu sanitarno- technicznego ujęć wodociągowych,

- 2 decyzji dot. przedłużenia terminu wykonania decyzji o warunkowej przydatności fizykochemicznej

- 3 decyzja przedłużenia terminu usunięcia zaniedbań w zakresie stanu sanitarno- technicznego ujęcia wodociągowego,

Wydano 21 decyzji opłatowych w tym:

- 14 decyzji ze względu na pogorszenie jakości wody,

- 7 decyzje w związku ze stwierdzeniem zaniedbań w zakresie stanu sanitarno- technicznego ujęć wodociągowych.

Wydano:

- 240 oceny jakości wody w tym: 7 obszarowych, 25 ocen okresowych, , 24 oceny dotyczące wody ciepłej,

- 14 komunikaty dotyczące jakości wody przeznaczonej do spożycia,

- wystosowano 22 wystąpienia dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

SUBSTANCJE PROMIENIOTWÓRCZE W WODZIE PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI

W 2025 r. jeden podmiot wykorzystujący wodę pochodzącą z indywidualnych ujęć wykonał badania w kierunku substancji promieniotwórczych. Wydano 1 ocenę. Nie stwierdzono przekroczeń parametrycznych badanych substancji.

LABORATORIA WYKONUJĄCE BADANIA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI

Na terenie powiatu ryckiego znajduje się jedno laboratorium wykonujące badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, które posiada zatwierdzony system jakości prowadzonych badań wody przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rykach. Laboratorium Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rykach Sp. z o.o. posiadało zatwierdzenie wykonywanych badań w zakresie parametrów mikrobiologicznych: ogólna liczba mikroorganizmów w temperaturze 22°C i 36°C, bakterie grupy coli, *Escherichia coli*, Enterokoki oraz następujących parametrów fizykochemicznych: zawartości chlorków, manganu, żelaza, stężenie jonu amonowego, azotanów, azotynów, wartość pH, przewodność elektryczna, mętność, barwa, smak, zapach.

BADANIA CIEPŁEJ WODY W KIERUNKU OBECNOŚCI BAKTERII Z RODZAJU *LEGIONELLA SP.*

Obiekty znajdujące się w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarnej- Epidemiologicznej podlegające kontroli wewnętrznej ze względu na użytkowanie wody ciepłej, to 46 obiekty, w tym: 22 placówki oświatowo- wychowawcze, 17 obiektów zapewniających bazę noclegową, w tym 1 hotel oraz 1 pole namiotowe, 3 obiekty sportowe, 1 stacja paliw, 1 szpital, 1 hospicjum, 1 DPS.

W trakcie 2025 r. badania wody ciepłej, w ramach kontroli wewnętrznej, wykonały: 5 obiektów zapewniających bazę noclegową, 9 placówek oświatowo- wychowawcze, szpital, DPS, hospicjum. Część placówek oświatowych poinformowała, iż na terenie ich obiektu nie jest wytwarzany aerozol wodno- powietrzny, bądź nie posiada w ogóle pryszniców.

Wydano 24 oceny jakości wody ciepłej na podstawie przedstawionych przez podmioty badań wody przeprowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej oraz nadzoru sanitarnego. W ramach nadzoru sanitarnego wykonano badania w kierunku obecności pałeczek *Legionella sp.* w 6 obiektach: szpital, hospicjum, DPS, 2 placówki oświatowe i pokoje noclegowe.

Prowadzono postępowanie administracyjne w stosunku do 4 obiektów- pokoi noclegowych i w placówce oświatowej w związku ze skolonizowaniem w stopniu wysokim i średnim instalacji

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

wody ciepłej w tych obiektach oraz w szpitalu i placówce oświatowej w związku ze skolonizowaniem w stopniu średnim instalacji wody ciepłej w tych obiektach

Wydano 4 decyzje administracyjne oraz 2 decyzje finansowe.

STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Sekcja Higieny Komunalnej PSSE w Rykach jako komórka wiodąca nadzorowała stan sanitarno- techniczny 181 obiektów użyteczności publicznej, w tym:

- 1 szalet publiczny,
- 1 hotel
- 7 obiektów z bazą noclegową,
- 110 zakładów świadczących usługi fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej,
- 14 cmentarzy,
- 2 obiekty transportu publicznego– Dworzec PKP i PKS
- 5 placów zabaw/piaskownic,
- 1 pole namiotowe
- 3 zakład świadczący usługi pogrzebowe,
- 21 apteki,
- 7 stacji paliw,
- 3 obiekty sportowe,
- 1 kino
- 1 środki transportu
- 1 dom pomocy społecznej
- 2 MOP
- 1 pływalnia kryta

Obiekty użyteczności publicznej stanowią stosunkowo liczną i zróżnicowaną grupę zarówno pod względem ich przeznaczenia, jak i wymagań sanitarnych, których spełnienie jest warunkiem bezpieczeństwa sanitarnego świadczonych usług. W ocenie sanitarnej obiektów brane są pod uwagę głównie: zaopatrzenie obiektów w wodę, postępowanie z odpadami, bielizną czystą i brudną, stan sanitarny pomieszczeń usługowych, mieszkalnych, sanitariatów oraz zaplecza.

W większości obiektów, w których świadczone są usługi fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej /które stanowią znaczącą ilość będących pod nadzorem Inspekcji Sanitarnej obiektów/ pomieszczenia i wyposażenia dostosowano do obowiązujących wymogów. Sukcesywnie zwiększa się ilość obiektów, w których sterylizacje narzędzi naruszających ciągłość tkanki ludzkiej prowadzona jest przy użyciu autoklawów.

Gospodarka odpadami

Na terenie powiatu ryckiego funkcjonują oczyszczalnie mechaniczno-biologiczne w miastach Ryki i Dęblin oraz w niektórych gminach wiejskich, które są częściowo skanalizowane: miejscowość Stężycza, Trzcianki w gm. Nowodwór, Kłoczew. Ścieki z obszarów miejskich i wiejskich nieobjętych systemem kanalizacyjnym gromadzone są przeważnie w zbiornikach bezodpływowych /typu szambo/ i wywożone taborem asenizacyjnym do oczyszczalni ścieków. Niestety wiele z tych zbiorników jest w złym stanie technicznym lub są one źle eksploatowane.

Dwa obiekty dysponujące pokojami noclegowymi posiadają własne biologiczne oczyszczalnie ścieków.

W nadzorowanych obiektach kontrolowano sposób postępowania z odpadami komunalnymi a także niebezpiecznymi, w szczególności tymi, które mogą stanowić zagrożenie ze względu na możliwość przenoszenia czynników biologicznych. Zwracano uwagę na odpady powstające w szczególności w zakładach typu: zakład pogrzebowy wraz ze środkami transportu oraz w zakładach świadczących usługi kosmetyczne.

W 2025 roku, w wyniku stwierdzenia nieprawidłowości podczas przeprowadzonych kontroli obiektów użyteczności publicznej, wydano:

- 8 decyzji merytorycznych,
- 9 decyzji opłatowych,
- 2 mandat karny na kwotę 550 zł

Jednocześnie w ramach posiadanych uprawnień wydano:

- 27 decyzji dot. ekshumacji zwłok/szczątków,
- 1 decyzję zatwierdzającą laboratorium do wykonywania badań wody,
- 1 decyzje umarzającą postępowanie administracyjne,
- 9 postanowień w sprawie sprowadzenia zwłok/szczątków ludzkich z zagranicy.

STANOWISKO HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY

W 2025 r. w ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie powiatu ryckiego funkcjonowało 69 placówek stałych, w tym 4 żłobki, 12 przedszkoli, 16 szkół podstawowych, 17 zespołów szkół, liceum ogólnokształcące, szkoła policealna, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy, 2 poradnie psychologiczno-pedagogiczne, 5 świetlic, 5 ośrodków kultury, ognisko muzyczne, szkoła wyższa, centrum kształcenia zawodowego, placówka wsparcia dziennego.

W trakcie 2025 r. zlikwidowana została świetlica środowiskowa, natomiast działalność swą rozpoczęły 3 placówki: żłobek, przedszkole oraz placówka wsparcia dziennego.

Skontrolowano 45 placówek stałych będących w ewidencji PPIS w Rykach (3 żłobki, 8 przedszkoli, 13 szkół podstawowych, 1 liceum, 10 zespołów szkół, 1 placówkę z pobytem całodobowym, 1 placówkę wsparcia dziennego, 1 placówkę wychowania pozaszkolnego i 8 innych placówek tj. poradnia psychologiczno-pedagogiczna, 3 GOK/MDK, 1 Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy, 3 sale zabaw.

W 2025 r. przeprowadzono 99 kontroli w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oraz szkole wyższej, w tym 63 kontrole sanitarne, 14 kontroli sprawdzających, 3 kontrole interwencyjne, 22 kontrole tematyczne, 4 kontrole odbiorowe.

Stan techniczny i sanitarny budynków

Jedna skontrolowana placówka funkcjonowała w budynku o złym stanie sanitarno-higienicznym (zespół szkół).

Jednocześnie najczęściej stwierdzonymi nieprawidłowościami były: oświetlenie niezgodne z normą, zły stan sanitarny sal zajęć dla dzieci i młodzieży oraz pomieszczeń sanitarnohigienicznych

Warunki do utrzymania higieny

W 3 skontrolowanych placówkach stwierdzono niewłaściwe warunki do utrzymania higieny osobistej – niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń. Na wymienione nieprawidłowości zostały wydane decyzje administracyjne.

Wszystkie skontrolowane placówki podłączone były do wodociągu, jednocześnie w 14 placówkach stwierdzono brak podłączenia do sieci kanalizacyjnej w tym: 7 placówek posiadało zbiornik bezodpływowy (szambo), a pozostałe 7 placówki posiadały własną oczyszczalnię ścieków.

Niezachowanie standardów dostępności do urządzeń sanitarnych stwierdzono w 6 placówkach, które funkcjonują w budynkach z lat 1950-1970.

Dostosowanie mebli szkolnych i przedszkolnych do zasad ergonomii.

Oceniono dostosowanie mebli do wzrostu uczniów i przedszkolaków w 27 placówkach, w 62 oddziałach na 875 stanowiskach. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych

Przeprowadzono ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych: badaniem objęto 6 placówek, 27 oddziałów, 343 uczniów. Waga tornistrów wynosiła:

- do 10% masy ciała ucznia – 6 placówek, 27 oddziałów, 216 uczniów,
- 10-15% masy ciała ucznia – 6 placówek, 24 oddziały, 118 uczniów,
- > 15% masy ciała ucznia – 1 placówka, 4 oddziały, 9 uczniów.

Możliwość pozostawiania podręczników i przyborów szkolnych w placówce

Dyrektorzy wszystkich skontrolowanych placówek zapewniają uczniom miejsce na pozostawienie części podręczników i przyborów szkolnych, w tym 11 placówek zapewnia uczniom szafki indywidualne, a pozostałe 13 placówek zapewnia szafki i półki w salach dydaktycznych, jak również na zapleczach sal dydaktycznych.

Rozkład zajęć lekcyjnych

Ocenie poddano tygodniowy rozkład zajęć lekcyjnych w 24 placówkach, w 162 oddziałach. W tym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Oświetlenie

Pracownicy Działu Laboratoryjnego WSSE w Lublinie przeprowadzili badania natężenia i równomierności oświetlenia w 2 szkołach. W obydwu placówkach wykazano wartości niezgodne z wymaganiami PN-EN 12464-1:2022-01, co skutkowało wydaniem decyzji administracyjnych w tym zakresie.

Długość trwania przerw międzylekcyjnych

15 skontrolowanych placówek zapewnia wszystkie przerwy 10-minutowe i przynajmniej jedną dłuższą, 9 placówek zapewnia przerwy krótsze niż 10 min, ale jedna przerwa jest dłuższa i trwa 15-20 min. Brak placówek które zapewniają wszystkie przerwy krótsze niż 10 min. Jednocześnie wszystkie skontrolowane placówki umożliwiają uczniom spędzanie przerw na świeżym powietrzu.

Temperatura powietrza

W 2025 roku w okresie grzewczym w 21 skontrolowanych placówkach dokonano 140 pomiarów temperatury powietrza. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymaganej temperatury.

Radon

Na terenie powiatu ryckiego w placówkach skontrolowanych w 2025 r., które przeprowadzały badania stężenia radonu nie wykazano jego przekroczeń.

Nie mniej jednak podczas każdej kontroli sanitarnej, placówki które nie przeprowadzały badania stężenia radonu są informowane o zasadności przeprowadzenia takich badań oraz o wpływie radonu na organizm.

Warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego

Podczas kontroli 24 placówek stwierdzono placówki posiadające:

- tylko salę zastępczą/rekreacyjną: 1 placówka,
- tylko boisko sportowe: 3 placówki,
- salę gimnastyczną z boiskiem: 4 placówki,
- sale zastępczą/rekreacyjną z boiskiem: 3 placówki,
- szkolny zespół sportowy z boiskiem: 10 placówki.

Ponadto 1 placówka nie posiada infrastruktury do prowadzenia zajęć WF, a w 3 placówkach niezależnie od posiadanej infrastruktury zajęcia WF prowadzi się na korytarzach.

Żadna w placówek nie posiada basenu.

Profilaktyczna opieka zdrowotna i opieka stomatologiczna

Spośród 23 skontrolowanych szkół, gabinet profilaktyki zdrowotnej, posiada 13 placówek.

Pozostałe skontrolowane placówki świadczą podstawową opiekę zdrowotną dla uczniów w pomieszczeniach zastępczych na terenie placówki.

Dodatkowo 9 skontrolowanych placówek świadczy opiekę stomatologa, w tym 4 placówki posiadają gabinet stomatologiczny na terenie szkoły, 4 placówki na podstawie umowy z gabinetem stomatologicznym zlokalizowanym poza terenem szkoły oraz 1 w dentobusie.

Dożywianie

Pod kątem dożywiania skontrolowano 23 placówki, z czego 22 wydaje ciepłe posiłki, w tym 17 placówek posiada własną kuchnię, a 5 posiłki dowozi.

Obiady pełne zapewnione są w 15 placówkach i korzysta z nich 2599 uczniów, natomiast posiłki jedno-daniowe zapewnia 7 placówek i korzysta z nich 459 uczniów.

Żadna z placówek nie organizuje śniadań szkolnych.

Napój podawany jest w 7 skontrolowanych placówkach dla 452 uczniów.

Z posiłków dofinansowanych korzysta w sumie 193 uczniów.

Sklepiki szkolne/automaty

Sklepiki szkolne funkcjonują w 7 placówkach, a automaty z żywnością w 5 placówkach spośród wszystkich kontrolowanych.

Placówki zapewniające uczniom wodę do picia

Dostęp do wody pitnej dla uczniów w postaci źródełek/poidelek/dystrybutorów/wody w dzbankach zapewnia 13 placówek.

Wypoczynek dzieci i młodzieży

- *Wypoczynek zimowy:*

Na terenie powiatu ryckiego w ogólnopolskiej bazie wypoczynku zarejestrowano 1 zgłoszenie wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży - wypoczynek w miejscu zamieszkania, z której korzystało 81 uczestników.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

Przeprowadzono w sumie 2 kontrole sanitarne wypoczynku: 1 przez pion higieny dzieci i młodzieży i 1 przez pion higieny żywności i żywienia. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

- *Wypoczynek letni:*

Na terenie powiatu ryckiego w ogólnopolskiej bazie wypoczynku zarejestrowano 6 zgłoszeń wypoczynku letniego dzieci i młodzieży: – 5 wypoczynków w miejscu zamieszkania, z których korzystało 124 uczestników oraz 1 obóz pod namiotami bez stałej infrastruktury, w którym uczestniczyło 56 dzieci i młodzieży.

Przeprowadzono w sumie 12 kontroli sanitarnych wypoczynku: 6 przez pion higieny dzieci i młodzieży i 6 przez pion higieny żywności i żywienia. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Szkoły wyższe

W ewidencji PPIS w Rykach znajduje się 1 niepubliczna szkoła wyższa funkcjonująca w 1 budynku.

Inne placówki przeznaczone na pobyt dzieci i młodzieży

W 2025 r. w ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu ryckiego znajdowało się 19 innych placówek oświatowo-wychowawczych przeznaczonych na pobyt dzieci i młodzieży. Skontrolowano 11 takich placówek, w żadnej nie stwierdzono nieprawidłowości.

Postępowanie administracyjne

W 2025 r. wydano 11 decyzji administracyjnych w związku z naruszeniem wymagań higienicznych i zdrowotnych oraz 7 decyzji zmieniających termin wykonania obowiązków.

Wydano również 3 decyzje oraz 1 opinię w sprawie spełnienia wymagań sanitarno-higienicznych dla nowych placówek.

Ponadto wydano 12 decyzji w sprawie ustalenia opłaty za czynności kontrolne.

Wyegzekwowano 12 decyzji, w tym 8 z lat ubiegłych.

Do organów prowadzących placówki wystosowano 4 wystąpienia dotyczących nieprawidłowości w zakresie ergonomii mebli/ wagi tornistrów szkolnych/ złego stanu ogrodzenia placówki.

Wnioski

Pomimo ciężkiej sytuacji finansowej w placówkach oświatowych, innych placówkach przeznaczonych na pobyt dzieci i młodzieży oraz organach prowadzących placówki prowadzące są najważniejsze prace naprawcze oraz remontowe przez co stan sanitarny placówek ulega ciągłej poprawie. Zalecenia wydawane w decyzjach są sukcesywnie realizowane przez organy prowadzące/placówki.

STANOWISKO HIGIENY PRACY

w zakresie: nadzoru nad warunkami pracy oraz ograniczania zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne, prekursorzy narkotyków kat. 2 i 3, substancje chemiczne i ich mieszaniny, produkty biobójcze, detergenty i produkty kosmetyczne.

SEKCJA HIGIENY PRACY I NADZORU NAD CHEMIKALIAMI

Sekcja Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami prowadzi nadzór sanitarny w celu poprawy warunków pracy i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.

W 2025 roku pion Higieny Pracy realizował zadania kontrolne wg własnego harmonogramu kontroli w nadzorowanych zakładach pracy z uwzględnieniem wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego.

Bieżący nadzór sanitarny sprawowany przez pion Higieny Pracy obejmował kontrole przestrzegania przepisów m. in. z zakresu:

- bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy,
- wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich u zatrudnionych pracowników,
- oceny dokumentacji ryzyka zawodowego związanej z wykonywaną pracą,
- nadzoru nad substancjami, mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym,
- nadzoru nad szkodliwymi czynnikami: biologicznymi, fizycznymi, chemicznymi występującymi w środowisku pracy,
- nadzoru nad środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi,
- nadzoru nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3,
- nadzoru nad substancjami i ich mieszaninami chemicznymi,
- nadzoru nad produktami biobójczymi,
- nadzoru nad detergentami,
- nadzoru nad produktami kosmetycznymi.

W roku 2025 w ewidencji sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami widniało 310 obiektów znajdujących się na terenie powiatu ryckiego, w tym w 138 obiektach komórką wiodącą jest pion higieny pracy. Przeprowadzono 84 kontrole (w tym 22 kontrole sprawdzające wykonanie obowiązków wynikających z wydanych decyzji) w 64 zakładach pracy.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

Przeprowadzono 2 kontrole wspólnie z Działem Laboratoryjnym WSSE w Lublinie w ramach nadzoru w zakresie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy w wytypowanych wcześniej zakładach pracy. W skontrolowanych zakładach pracy było zatrudnionych 1712 pracowników.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 21 decyzji administracyjnych, 89 nakazami do wykonania przez pracodawców, w tym: 1 decyzję z rygorem natychmiastowej wykonalności, 3 decyzje zmieniające (2 zmieniające termin wykonania nakazów, 1 zmieniająca 1 nakaz). Wydano 26 decyzji płatniczych. Nałożono 1 karę pieniężną w kwocie 600 złotych.

Uchybienia, których usunięcie egzekwowano od przedsiębiorców poprzez wydanie decyzji administracyjnych, dotyczyły:

- braku aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia pracowników występujących w środowisku pracy, w zakresie: hałasu, drgań mechanicznych o działaniu ogólnym i miejscowym na organizm człowieka, zanieczyszczeń pyłowych i zanieczyszczeń chemicznych powietrza,
- braku uzupełnionego rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy,
- brak uzupełnionych kart badań i pomiarów czynników szkodliwych,
- przekroczenia NDS czynników szkodliwych dla zdrowia: pyłów mąki na stanowisku ciastkarza,
- braku aktualnych orzeczeń lekarskich stwierdzających brak przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na określonym stanowisku,
- braku oceny ryzyka zawodowego bądź aktualizacji oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy uwzględniającej szkodliwe dla zdrowia czynniki występujące na stanowisku pracy,
- braku rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym oraz rejestru pracowników zatrudnionych przy tych pracach,
- braku przekazania informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym do Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Okręgowego Inspektora Pracy w Lublinie,
- braku rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia oraz rejestru pracowników narażonych na działanie tych czynników,
- braku zapewnienia odpowiedniego stanu higieniczno-sanitarnego w pomieszczeniach pracy oraz pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych,

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

- braku zapewnienia właściwej i skutecznej wymiany powietrza w pomieszczeniach pracy i pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych,
- sposób składowania substancji i mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie w pomieszczeniu nie spełniał wymagań bezpieczeństwa stosownie do rodzaju i właściwości składowanych w nim materiałów,
- braku oznakowania opakowań substancji i mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie,
- wprowadzania do obrotu do powszechnej sprzedaży produktów zawierających metanol w płynach do spryskiwaczy szyb samochodowych lub do odmrażania szyb samochodowych w stężeniu równym lub większym niż 0,6% masowo,
- wprowadzania do obrotu do powszechnej sprzedaży mieszaniny chemicznej przeznaczonej wyłącznie do użytku zawodowego,
- braku w reklamie produktów sklasyfikowanych jako mieszanina stwarzająca zagrożenie oferowanego w sprzedaży internetowej wskazania piktogramów określających rodzaj zagrożenia, haseł ostrzegawczych,
- udostępniania na rynku produktów biobójczych nie przeznaczonych do powszechnego stosowania tj. niezgodnie z warunkami wydanego pozwolenia na obrót,
- braku w reklamie produktu biobójczego sklasyfikowanego jako mieszanina stwarzająca zagrożenie oferowanego w sprzedaży internetowej informacji dot. środków ostrożności,
- udostępniania na rynku produktów biobójczych, którym upłynął terminu ważności,
- udostępniania na rynku produktu biobójczego nie posiadającego stosownego pozwolenia na obrót,
- udostępniania na rynku produktu kosmetycznego, którego oznakowanie opakowania jednostkowego było niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

Przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia stwierdzono w 4 skontrolowanych zakładach pracy.

Spośród czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy w kontrolowanych zakładach największy problem stanowi hałas. Przekroczenia najwyższych dopuszczalnych natężeń (NDN) hałasu dotyczyły branży przetwórstwa przemysłowego (PKD 10) - 2 zakłady. W warunkach przekroczeń NDN hałasu pracowało 133 pracowników.

Ze względu na przekroczenia normatywów higienicznych dotyczących NDN hałasu pracodawcy podejmują kompleksowe działania mające na celu poprawę warunków pracy. Są to działania tj.:

- techniczne tj. oznakowanie stref z przekroczeniami znakami bezpieczeństwa i nakazem stosowania środków ochrony indywidualnej; wymiana lub remont maszyn, narzędzi stosowanych w procesach technologicznych;

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

- organizacyjne (skrócony czas pracy w narażeniu lub dodatkowe przerwy w czasie pracy);
- wyposażenie pracowników w odpowiednie środki ochrony indywidualnej o odpowiedniej charakterystyce tłumienia i nadzór prawidłowości ich stosowania;
- profilaktyka medyczna.

W 2 zakładach zajmujących się produkcją wyrobów piekarskich (PKD 10) stwierdzono przekroczenie normatywów higienicznych w zakresie zanieczyszczeń pyłowych powietrza - pyłów mąki. W warunkach przekroczenia NDS pracowało 14 pracowników. Wydano 2 decyzje nakazujące obniżenie stężenia czynników szkodliwych dla zdrowia tj. pyłów mąki do wartości nieprzekraczających NDS tych czynników.

Ze 175 zakładów znajdujących się w ewidencji pionu HP, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne skontrolowano 31 zakładów. Przeprowadzono 33 kontrole. Ogólna liczba pracowników w skontrolowanych zakładach, w których występuje kontakt pracowników ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi to 696 osób..

W 5 zakładach pracy, stwierdzono nieprawidłowości w zakresie występowania szkodliwych czynników biologicznych na stanowiskach pracy. Wydano 5 decyzji, z 10 nakazami do wykonania.

W 67 zakładach pracy będących w nadzorze pionu HP występuje kontakt pracowników lub narażenie na czynniki rakotwórcze/mutagenne/reprotoksyczne; w 19 zakładach jest to krzemionka krystaliczna (kwarc, krystobalit) - frakcja respirabilna - powstająca w procesie pracy; w 6 zakładach pyły drewna; w 4 zakładach promieniowanie jonizujące; w 23 zakładach benzen obecny w benzynie silnikowej; w 18 zakładach spaliny z silników Diesla; w 4 zakładach odczynniki chemiczne. Kontrole przeprowadzono w 19 obiektach; liczba kontroli 26. Ogólna liczba pracowników w skontrolowanych zakładach, którzy pracują w narażeniu bądź kontakcie z czynnikami rakotwórczymi/mutagennymi/reprotoksycznymi to 142 osoby, w tym 82 pracuje w kontakcie z tymi czynnikami, natomiast 60 osoby w narażeniu. W 11 obiektach stwierdzono nieprawidłowości. Wydano 11 decyzji administracyjnych z 36 nakazami do wykonania (dotyczącymi ww. czynników szkodliwych).

W 2025 r. nie przeprowadzono kontroli w ramach bieżącego nadzoru nad warunkami pracy podczas zabezpieczania bądź usuwania wyrobów zawierających azbest. Przedsiębiorcy naszego powiatu nie prowadzili prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Do siedziby PSSE w Rykach wpłynęło 8 zgłoszeń ww. prac z dwóch firm mających siedziby poza powiatem ryckim. Wszystkie zgłoszenia dotyczyły odbioru wyrobów zawierających azbest. Skontaktowano się telefonicznie z firmami w celu uzyskania informacji o konkretnym terminie przeprowadzenia ww. prac. Uzyskano informacje, iż prace będą polegały wyłącznie na odbiorze przez kierowcę zabezpieczonych wyrobów zawierających azbest i nie jest możliwe podanie konkretnego terminu z wyprzedzeniem.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

W ewidencji HPI nCh w 2025 r. znajdowały się 24 podmioty lecznicze. Przeprowadzono 8 kontroli w 6 obiektach. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Wydano 1 decyzję zmieniającą termin wykonania nakazów.

Zgodnie z „Planem zasadniczych zadań Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Rykach” PPIS w Rykach przekazywał w 2025 roku sprawozdania z zakresu nadzoru nad nowymi narkotykami. Na terenie powiatu ryckiego nie było zgłoszeń przypadków zatruc i/lub zgonów po zażyciu środków zastępczych i/lub nowych substancji psychoaktywnych. Nie było również prowadzonych postępowań administracyjnych dotyczących „nowych narkotyków”. Nie ma przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowych substancji psychoaktywnych.

Na terenie powiatu ryckiego nie ma podmiotów gospodarczych wprowadzających do obrotu prekursorów narkotyków kat. 2 i 3. W trakcie kontroli w 2 zakładach pracy sprawdzano legalne użycie prekursorów tj. nadmanganianu potasu stosowanego do uzdatniania wody oraz kwasu chlorowodorowego i kwasu siarkowego (VI) stosowanych do produkcji produktów biobójczych. Nie stwierdzono nieprawidłowości. W zakładach prowadzony jest ścisły rozchód ww. substancji chemicznych.

W ramach nadzoru nad substancjami i mieszaninami chemicznymi przeprowadzono 1 kontrolę w podmiocie gospodarczym, który jest dalszym użytkownikiem w rozumieniu przepisów rozporządzenia REACH, wprowadzającym do obrotu mieszaniny chemiczne, w tym detergenty. Ocenie poddano 2 produkty będące detergentami. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

W ramach realizacji wspólnotowego projektu REACH-ENFORCE-13 (REF-13) dotyczącego kontroli produktów chemicznych sprzedawanych online poprzez sprawdzenie ich zgodności z przepisami wynikającymi z rozporządzeń REACH w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów i CLP w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin w odniesieniu do substancji chemicznych, ich mieszanin i wyrobów, przeprowadzono kontrole u 3 dystrybutorów. W trakcie kontroli oceniono 3 mieszaniny chemiczne udostępniane przez dystrybutorów w sprzedaży internetowej. Ocenie poddano oznakowanie opakowań oraz karty charakterystyki. Nieprawidłowości stwierdzono w 1 podmiocie gospodarczym. Wydano 2 decyzje, w tym 1 z rygorem natychmiastowej wykonalności. W podmiocie przeprowadzono 3 kontrole sprawdzające.

W zakresie nadzoru nad chemikaliami dodatkowo przeprowadzono 3 kontrole. Przeprowadzono 40 kontroli u stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

Na terenie powiatu ryckiego przeprowadzono 18 kontroli w zakresie nadzoru nad produktami biobójczymi. Dwie kontrole były przeprowadzone w podmiotach, które są zobowiązane do uzyskania pozwolenia na obrót produktem biobójczym. Oceniono 2 produkty. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Przeprowadzono 16 kontroli u dystrybutorów w zakresie udostępniania na rynku produktów biobójczych, w tym 2 jednocześnie w ramach sprzedaży internetowej oraz 3 kontrole sprawdzające. Oceniono 44 produkty biobójcze udostępniane na rynku przez dystrybutorów. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono w przypadku 2 podmiotów nieprawidłowości w zakresie udostępniania na rynku produktów biobójczych. W jednym podmiocie wydano 2 decyzje, w tym 1 z rygorem natychmiastowej wykonalności. Drugi podmiot usunął nieprawidłowości przed wszczęciem postępowania administracyjnego.

Powyższe kontrole były realizowane m. in.:

- w ramach zharmonizowanego projektu BEF-3, dotyczącego kontroli produktów biobójczych posiadających pozwolenie europejskie i związanej z tym kontroli charakterystyki produktu biobójczego i powiązanych informacji na etykietach oraz w kartach charakterystyki produktów biobójczych,
- w zakresie kontroli realizacji warunków pozwolenia przez udostępniających na rynku produkty biobójcze przeznaczone wyłącznie dla użytkowników profesjonalnych,
- w zakresie kontroli produktów biobójczych przeznaczonych do konserwacji drewna oraz materiałów budowlanych z uwzględnieniem zarówno produktów do zastosowań profesjonalnych, jak i nieprofesjonalnych, dostępnych w sprzedaży stacjonarnej i internetowej,
- w zakresie produktów biobójczych stosowanych w higienie weterynaryjnej u dystrybutora prowadzącego sprzedaż stacjonarną.

Na terenie powiatu ryckiego znajduje się 1 zakład zajmujący się obrotem produktami kosmetycznymi, który jest producentem nie będąc jednocześnie wytwórcą produktów kosmetycznych. Kontroli nie przeprowadzono.

W wykazie zakładów udostępniających na rynku produkty kosmetyczne widnieje 28 obiektów. Przeprowadzono 8 kontroli u dystrybutorów produktów kosmetycznych, w tym 2 kontrole sprawdzające. Jedna kontrola była w zakresie poboru próbki w celu przeprowadzenia badań laboratoryjnych pod kątem mikrobiologicznym. W trakcie 5 kontroli oceniono oznakowanie opakowania 56 produktów kosmetycznych. Nieprawidłowości stwierdzono u 1 dystrybutora.

Wydano 1 decyzję administracyjną, w której nakaz dotyczył wstrzymania udostępniania na rynku produktu kosmetycznego do czasu zapewnienia etykiety sporządzonej zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

W 2025 r. w zakresie spraw dotyczących chorób zawodowych rozpatrywano i prowadzono postępowanie administracyjne w związku z podejrzeniem choroby zawodowej wymienionej

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

w wykazie chorób zawodowych: u 1 pracownika; 4 byłych pracowników oraz 2 rolników prowadzących własne gospodarstwo rolne.

Wśród prowadzonych postępowań w związku z podejrzeniem choroby zawodowej, dwa zostały wszczęte w 2021 r., dwa w 2024 r., cztery w 2025 r. W wyniku przeprowadzonych wizytacji w ramach postępowań wyjaśniających dotyczących podejrzenia choroby zawodowej, sporządzono 4 karty oceny narażenia zawodowego, które zostały przesłane do WOMP w Lublinie. Na podstawie otrzymanego orzeczenia lekarskiego z jednostki orzeczniczej I stopnia WOMP Poradnia Chorób Zawodowych w Lublinie oraz karty oceny narażenia zawodowego wydano 4 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej i 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Na podstawie otrzymanego orzeczenia lekarskiego z jednostki orzeczniczej II stopnia Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi wydano 1 decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej. Decyzja nie jest prawomocna. Jedna ze stron postępowania złożyła do LPWIS odwołanie od ww. decyzji - decyzja została uchylona i przekazana do ponownego rozpatrzenia.

W dalszym ciągu trwa postępowanie dotyczące 3 osób. Sporządzono 4 karty stwierdzenia choroby zawodowej.

Na prośbę Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krakowie prowadzącego postępowanie w sprawie choroby zawodowej u byłej nauczycielki, która była zatrudniona w szkole znajdującej się na terenie powiatu ryckiego, przeprowadzono wizytację w placówce i sporządzono kartę oceny narażenia zawodowego.

Wydano 14 postanowień w sprawie terminu załatwienia sprawy.

PODSUMOWANIE

W porównaniu z rokiem 2024 ilość przeprowadzonych kontroli sanitarnych była mniejsza.

Ogólna liczba zakładów, w których występują przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia porównując z rokiem ubiegłym zmniejszyła się o 1 (2024 r. - 14 zakładów pracy, 2025 r. - 13 zakładów pracy). W przekroczeniach normatywów higienicznych w zakresie hałasu w skontrolowanych dwóch zakładach w 2025 r. pracowało 265 osób, czyli o 6 osób mniej niż w roku 2024.

Przekroczenia NDS pyłów mąki, występowały w dwóch zakładach pracy (jeden zakład kontrolowany w 2024 r.). W przekroczeniach normatywów higienicznych pracowało 14 osób. Wydano 2 decyzje nakazujące obniżenie stężenia frakcji wdychalnej pyłów mąki do wartości nieprzekraczającej najwyższego dopuszczalnego stężenia czynnika szkodliwego.

Nie stwierdzono przekroczeń w zakresie zanieczyszczeń chemicznych powietrza oraz w zakresie zanieczyszczeń pyłowych powietrza - pyły niesklasyfikowane ze względu na toksyczność - frakcja wdychalna, które występowały w roku ubiegłym,

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

Tak jak w przeciągu 2 ubiegłych lat nie stwierdzono przekroczeń w zakresie pozostałych czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy, tj. w zakresie drgań mechanicznych oraz zanieczyszczeń pyłowych powietrza - pyły drewna.

Skontrolowano o 9 zakładów mniej, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne (2024 r. - 50 kontroli w 42 zakładach; 2025 r. - 33 kontrole w 31 zakładach). W zakładach objętych w/w zakresem wydano o 2 decyzje mniej w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Zwiększyła się liczba zakładów będących pod nadzorem pionu higieny pracy, w których występują czynniki rakotwórcze/mutagenne/reprotoksyczne z 59 na 67. Skontrolowano o 7 zakładów mniej, w których występują ww. czynniki (2024 r. - 32 kontrole w 26 zakładach pracy; 2025 r. - 26 kontroli w 19 zakładach pracy). W większości zakładów jest to kontakt pracowników z czynnikiem rakotwórczym/mutagennym/reprotoksycznym; w zakładach skontrolowanych w bieżącym roku zwiększyła się w porównaniu z rokiem ubiegłym liczba osób pracujących w narażeniu z 24 na 60. Zwiększenie liczby zakładów będących na terenie powiatu ryckiego, w których występują czynniki rakotwórcze/mutagenne/reprotoksyczne jak również osób narażonych lub pracujących w kontakcie z tymi czynnikami spowodowana jest m. in. zmianą przepisów dot. tlenku węgla, który zgodnie z rozporządzeniem 1272/2008 został sklasyfikowany jako reprotoksyczny kategorii 1A. Tlenek węgla występuje głównie w zakładach na stanowiskach spawalniczych i piekarniach na stanowiskach przy obsłudze pieców. W zakładach objętych w/w zakresem wydano 3 decyzje więcej w porównaniu z rokiem ubiegłym (2024 r. - 8, 2025 r. - 11).

Liczba skontrolowanych zakładów pracy wykonujących działalność leczniczą zmniejszyła się o 1 w porównaniu z rokiem poprzednim tj. 6 zakładów zostało skontrolowanych; liczba kontroli przeprowadzonych w zakładach leczniczych zmniejszyła się o 2 (2024 r. - 8; 2025 r. - 6).

Przeprowadzono kontrolę w zakresie nadzoru nad chemikaliami, w tym detergentami i produktami biobójczymi u dalszego użytkownika. Tak jak w roku ubiegłym nie stwierdzono nieprawidłowości. W zakresie chemikaliów przeprowadzono u dystrybutorów 8 kontroli, w tym 3 sprawdzające. W 2024 r. kontrole w tym zakresie u dystrybutorów nie były prowadzone. Liczba kontroli u stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny zmniejszyła się o 24 w porównaniu do roku ubiegłego (2024 r. - 64; 2025 r. - 40). Liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie udostępniania na rynku produktów biobójczych kształtowała się podobnie jak w roku ubiegłym (2024 r. - 17; 2025 r. - 18). Liczba kontroli u stosujących prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3 pozostała na tym samym poziomie (2 kontrole). Przeprowadzono o 2 kontrole mniej w zakładach udostępniających produkty kosmetyczne (2024 r. - 10, 2025 r. - 8).

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 19 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości mniej niż w roku ubiegłym (2024 r. - 40, 2025 r. - 21). Najwięcej uchybień, tak jak w roku ubiegłym dotyczyło braku sporządzonej dokumentacji oceny

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

ryzyka zawodowego bądź aktualizacji tej oceny z uwzględnieniem wszystkich czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy. Liczba nakazów wydanych w tym zakresie w porównaniu z rokiem ubiegłym zwiększyła się o 12 (2024 r. - 14 nakazów, 2025 r. - 26 nakazów). Ilość nakazów wydanych w zakresie przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy kształtowała się na podobnym poziomie: 2024 r. - 8, 2025 r. - 9. Brak aktualizacji rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia oraz brak aktualnych wpisów w kartach badań i pomiarów czynników szkodliwych stwierdzono w 1 zakładzie pracy, w roku ubiegłym brak rejestru w 1 zakładzie pracy. Uchybienia w zakresie czynników rakotwórczych, mutagennych lub reprotoksycznych stwierdzono w 11 zakładach pracy tak jak w roku 2024, natomiast w zakresie czynników biologicznych w 5 zakładach pracy, a w 2024 r. w 7. W zakresie chemikaliów nieprawidłowości stwierdzono w jednym podmiocie gospodarczym. Uchybienia w zakresie produktów biobójczych stwierdzono w 2 obiektach udostępniających produkty biobójcze, czyli w 5 mniej niż w roku 2024. Nieodpowiedni stan sanitarny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higieniczno-sanitarnych stwierdzono w podobnej liczbie zakładów pracy, jak w roku poprzednim (2024 r. - 5, 2025 r. - 4). Uchybienia w zakresie produktów kosmetycznych stwierdzono u 1 dystrybutora, tak jak miało to miejsce w roku ubiegłym.

W większości zakładów, w których stwierdzono uchybienia, zostały one usunięte w terminach wyznaczonych w decyzjach nakazowych; w przypadku 2 zakładów pracy nastąpiła zmiana terminu wykonania nakazów na umotywowany wniosek przedsiębiorcy. Wydano 2 decyzje płatnicze mniej niż w roku ubiegłym (2024 r.- 28, 2025 r. - 26).

Ilość prowadzonych postępowań w związku z podejrzeniem choroby zawodowej była na podobnym poziomie jak w 2024 r. (2024 r. - 7, 2025 r - 8); ilość nowych zgłoszeń była większa w porównaniu z rokiem ubiegłym (2024 r. - 2; 2025 r. - 4). Wydano 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (2024 r. - 1, 2025 r. - 1); wydano o 3 decyzje więcej o stwierdzeniu choroby zawodowej (2024 r. - 2, 2024 r. - 5), w tym 1 nie jest prawomocna.

Biorąc powyższe pod uwagę można stwierdzić, iż działalność Inspekcji Sanitarnej w zakresie kompetencji pionu higieny pracy przyczyniła się do poprawy warunków pracy oraz zwiększenia poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników. W obiektach, w których stwierdzono uchybienia, pracodawcy z reguły usuwają nieprawidłowości w terminie wyznaczonym w decyzji. We wszystkich zakładach w których występują przekroczenia normatywów higienicznych dotyczące NDN hałasu opracowane są i wprowadzone w życie programy działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia pracowników, mające na celu poprawę warunków pracy. W zakładach pracy, w którym stwierdzono przekroczenie wartości NDS pyłów, wydano decyzje nakazujące obniżenie wartości stężenia czynników szkodliwych do wartości nieprzekraczających NDS, co zostało wykonane i potwierdzone powtórными badaniami

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

w przypadku 1 zakładu, w przypadku 1 zakładu termin wykonania nakazu przypada na 2026 rok. Duża część stwierdzonych nieprawidłowości była związana z niedostosowaniem się pracodawców do przepisów wynikających ze zmiany rozporządzenia w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy.

Działalność Inspekcji Sanitarnej w zakresie ograniczania zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne, prekursory narkotyków kat. 2 i 3, substancje chemiczne, ich mieszaniny, produkty biobójcze, detergenty i produkty kosmetyczne przyczyniła się do poprawy zwiększenia poziomu bezpieczeństwa. Szczególną uwagę podczas wykonywania czynności kontrolnych zwracano na udostępniane na rynku mieszaniny chemiczne, produkty biobójcze oraz produkty kosmetyczne. Produkty nie spełniające wymogów zostały wycofane ze sprzedaży.

W 2025 r. prowadzono działania edukacyjno-informacyjne, które obejmowały:

Propagowanie wśród pracodawców informacji na temat zagrożeń związanych z narażeniem pracowników na promieniotwórczy gaz - radon wewnątrz pomieszczeń pracy znajdujących się na poziomie parteru lub w piwnicy oraz o potrzebie wykonywania pomiarów stężenia radonu lub stężenia energii potencjalnej alfa krótkożyciowych produktów rozpadu radonu; przekazywanie adresów stron internetowych na których znajdują się szczegółowe materiały edukacyjno-informacyjne.

Propagowanie wśród pracodawców kampanii informacyjnej na rzecz zdrowego miejsca pracy pt. „Bezpieczna i zdrowa praca w epoce cyfrowej” prowadzonej przez Europejską Agencję Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA mającej na celu podniesienie świadomości na temat wpływu nowych technologii cyfrowych na pracę i miejsca pracy oraz wyzwań i możliwości w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Propagowanie informacji nt. nowoczesnych ochron przed hałasem, zbiorowych oraz indywidualnych w zakładach pracy, w których występuje narażenie pracowników na ten czynnik szkodliwy.

Propagowanie wśród pracodawców informacji dot. substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przez organa Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizuje ustawowe obowiązki i zadania w zakresie ochrony zdrowia publicznego poprzez opiniowanie lub uzgadnianie pod względem sanitarno-higienicznym: projektów planów zagospodarowania przestrzennego, projektów decyzji o warunkach zabudowy lub inwestycji celu publicznego, przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych, wniosków dotyczących konieczności wykonywania raportu oddziaływania inwestycji na środowisko i jego zakresu, odstępstw od przepisów określających warunki techniczne oraz bezpieczeństwa i higieny pracy, jak również obiektów budowlanych przekazywanych do użytkowania.

Stanowiska organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu. Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest ściśle związana z liczbą przedsięwzięć planowanych do realizacji na terenie powiatu.

W 2025 roku w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowano stanowiska pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w następujących sprawach:

1. Na podstawie art. 48, art. 53 i art. 54 ust. 1 i 3, w związku z art. 58 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.) wydano **9 uzgodnień** w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dotyczących uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko; wydano **8 opinii** do projektu dokumentów wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.
2. Na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 2, w związku z art. 78 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko wydano **13 opinii sanitarnych** w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Powyższe opinie dotyczyły między innymi następujących inwestycji: instalacja do przetwarzania i odzysku odpadów; instalacja do sortowania i odzysku odpadów innych niż niebezpieczne; uruchomienie punktu do zbierania, w tym przeładunku odpadów; sieci kanalizacji sanitarnej; drogi publiczne; farma fotowoltaiczna; gminna oczyszczalnia ścieków; trasa rowerowa.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

3. Na podstawie art. 12 ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2024 r., poz. 757), §24 pkt 1 i §25 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie, jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294), art. 3 ust. 2 lit. b Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024 r., poz. 416) oraz art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks Postępowania Administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691) wydano **1 opinię** sanitarną dotyczącą zatwierdzenia materiałów, wyrobów i urządzeń użytych do przebudowy stacji uzdatniania wody.
4. W trybie art. 3 pkt 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz w oparciu o art. 56 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2025 r., poz. 418 ze zm.) wydano **9 opinii sanitarnych** (pozytywnych). Uczestniczono w odbiorach następujących obiektów: rozbudowie i przebudowie budynku żłobka miejskiego; budowie budynku żłobka i przedszkola ze żłobkiem; budowie zaplecza sanitarno-szatniowego przy obiekcie sportowym; budowie budynku obsługi stacji paliw; budowie świetlicy wiejskiej; rozbudowie i przebudowie budynku ochotniczej straży pożarnej; budowie budynku usługowego; budowie budynku magazynowo – usługowego. Odnośnie zawiadomień o zakończeniu budowy inwestycji wystosowano pisma informujące stroną o odstąpieniu od kontroli obiektu (**17 pism**).
5. Na podstawie art. 3 pkt 1a, art. 10 ust. 1 pkt 3, art. 12 ust. 1, art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 416), art. 106 § 1, § 5 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691), art. 53 ust. 4 pkt 2a, art. 53 ust. 5 w związku z art. 60 ust. 1, art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.) wydano **11 postanowień** dotyczących pozytywnego uzgodnienia pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych warunków ujętych w projektach decyzji o ustaleniu warunków zabudowy, **1 postanowienie** dotyczące pozytywnego i **1 postanowienie** dotyczące negatywnego uzgodnienia pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych ujętych w projektach decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Wystosowano **1 pismo** dotyczące nie zajmowania stanowiska i uznanie uzgodnienia za dokonane.
6. Na podstawie art. 12 ust. 1, art. 36 ust. 1, art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 416) wydano **10 decyzji** dotyczących opłat za wykonywanie czynności w pionie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego (opłaty pobierane za przeprowadzone kontrole/odbory oraz wydanie opinii zatwierdzenia materiałów użytych do przebudowy stacji uzdatniania wody).

7. Odnośnie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wystosowano **2 pisma** informujące stronę o podtrzymaniu stanowiska wyrażonego we wcześniejszej opinii oraz **1 pismo** o nie zajmowaniu stanowiska. Wystosowano **1 pismo** dotyczące nie zajmowania stanowiska w sprawie uzgodnienia pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych warunków ujętych w projekcie decyzji o ustaleniu warunków zabudowy i uznanie uzgodnienia za dokonane. Wystosowano **6 pism** dot. konieczności dokonania korekt KIP, dostarczonej dokumentacji lub doprecyzowania złożonych wniosków, **5 pism** dotyczących braku załączników, braku podpisu na dokumentach lub uzupełnienia danych niezbędnych do rozpatrzenia sprawy; **1 pismo** przewodnie do przesłania zażalenia oraz **1 pismo** dotyczące braku możliwości zmiany opinii; **1 pismo** dotyczące przekazania pisma wg właściwości; **1 zawiadomienie** o wszczęciu i **1 zawiadomienie** o zakończeniu postępowania administracyjnego; **1 postanowienie** o zmianie terminu zakończenia sprawy.
8. Ogółem przeprowadzono **9 kontroli sanitarnych**.

Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ma na celu zapewnienie na etapie planowania zagospodarowania przestrzennego oraz planowania i realizacji inwestycji właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w obiektach, w taki sposób, aby w trakcie eksploatacji obiektów nie powodowały one zagrożeń i uciążliwości dla zdrowia ludzi.

W stosunku do roku ubiegłego, rynek inwestycji wykazuje wzrost inwestycji samorządowych związanych z poprawą stanu infrastruktury technicznej i sanitarnej. Opinie wydawane w związku z zawiadomieniami o zakończeniu budowy obiektów budowlanych głównie dotyczyły inwestycji samorządowych związanych z oświatą, sportem, kulturą lub działalnością ochotniczej straży pożarnej, natomiast inwestycje podmiotów prowadzących działalność gospodarczą dotyczyły budowy obiektów głównie o charakterze usługowym. Podobnie do roku ubiegłego, samorzady prowadzą wiele procedur planistycznych związanych z uchwalaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i planów ogólnych.

OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia to obszar realizacji zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie edukacji zdrowotnej i promocji działań prozdrowotnych dla wybranych grup odbiorców i dla całej lokalnej społeczności powiatu ryckiego. Edukacja zdrowotna realizowana jest poprzez wdrożenie w placówkach oświatowo –wychowawczych krajowych i wojewódzkich programów edukacyjnych, wieloletnich i cyklicznych zadań z zakresu zdrowia publicznego, zarówno dla placówek nauczania początkowego (przedszkola) jak i placówek szkolno-opiekuńczych (szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe, ośrodki wychowawcze). Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia realizuje także akcje promocyjne cykliczne i okazjonalne, w zależności od bieżącej sytuacji epidemicznej w kraju, wg wytycznych i zaleceń Głównego Inspektora Sanitarnego i Ministra Zdrowia. Wiele działań edukacyjnych i promocyjnych przebiega w ścisłej współpracy z Jednostkami Samorządu Terytorialnego w powiecie ryckim, Placówkami Edukacyjnymi, Podmiotami Działalności Leczniczej i innymi Instytucjami o zasięgu powiatowym, miejskim i gminnym.

Działania podejmowane w 2025 roku w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej, dotyczyły profilaktyki chorób zakaźnych, zapobiegania nowotworom, profilaktyki nadwagi i otyłości, profilaktyki uzależnień, promowania szczepień ochronnych oraz działań związanych z sytuacją epidemiologiczną. Realizacja zadań odbywała się poprzez:

- inicjowanie i koordynowanie programów edukacyjnych,
- prelekcje edukacyjne,
- udzielanie pomocy merytorycznej,
- dystrybucję materiałów edukacyjnych,
- nagłaśnianie problematyki zdrowotnej w mediach społecznościowych,
- nadzorowanie działalności oświatowo - zdrowotnej.

W roku sprawozdawczym nadzorowano działalność 50 placówek. W nadzorowanych placówkach przeprowadzono łącznie 66 wizytacji, podczas których oceniano sposób realizacji interwencji programowych. Podczas prowadzonych wizytacji stwierdza się duże zainteresowanie tematyką prozdrowotną wśród uczniów kadry pedagogicznej, którzy chętnie uczestniczą w realizowanych programach i kampaniach.

INTERWENCJE PROGRAMOWE

Programy krajowe

1. „Trzymaj Formę”

Ogólnopolski Program Edukacyjny organizowany przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz Polską Federację Producentów Żywności Związek Pracodawców. Trzymaj formę! To inicjatywa promująca zdrowy styl życia o unikalnym, dwukierunkowym podejściu propagującym zbilansowane odżywienie połączone z aktywnością fizyczną i edukacją konsumencką. Adresatami programu są uczniowie klas V- VIII szkoły podstawowej i ich rodzice. Realizacja programu odbywa się metodą projektu.

Program realizowało – 16 placówek nauczania

Grupa docelowa – 1049 uczniów, 417 rodziców

Programy wojewódzkie/ powiatowe

1. „Ars czyli jak dbać o miłość”

Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych. Celem programu jest dotarcie z przekazem edukacyjnym do młodzieży i ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych używania substancji psychoaktywnych. Realizacja założeń programowych odbywa się poprzez wskazywanie młodzieży jak nadużywanie substancji psychoaktywnych może negatywnie wpływać na wartości uznane za ważne w życiu. Założeniem jest odwołanie się do największej wartości jaką jest miłość.

Program realizowało – 6 placówek nauczania

Grupa docelowa – 702 uczniów, 60 rodziców

2. „Skąd się biorą produkty ekologiczne”

Program Edukacyjny, którego organizatorami są Główny Inspektorat Sanitarny i Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Program skierowany jest do dzieci w wieku przedszkolnym (5-6 latki) i ich rodziców. Celem programu jest zwiększenie wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego, budowanie właściwych nawyków żywieniowych wśród najmłodszych, propagowanie zdrowego stylu życia i prawidłowych nawyków higienicznych.

Program realizowany był w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych - 12 placówek

Grupa docelowa : 329 dzieci, 181 rodziców

3. „ Bieg po zdrowie”

Jest to program antynikotynowy skierowany do uczniów IV klas szkół podstawowych. Główne cele programu: opóźnienie i zapobieganie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości

palenia papierosów. Podstawą zajęć jest stymulowanie kreatywności i aktywności uczestników.

Program realizowało – 11 szkół

Grupa docelowa – 250 uczniów, 131 rodziców

4. „Czyste powietrze wokół nas”

Program edukacji antytytoniowej dla dzieci przedszkolnych w wieku 5-6 lat. Stanowi pierwsze, ważne ogniwo w edukacji antytytoniowej dzieci. Umożliwia wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacji gdy przebywają w zadymionym pomieszczeniu lub gdy dorośli palą przy nich tytoń. Celem jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy.

Program realizowany był w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych - 13 placówek

Grupa docelowa : 322 dzieci i 126 rodziców

5. „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”

Celem programu edukacyjnego jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę. Program skierowany jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych, ich rodziców i opiekunów, a także kadry pedagogicznej. Szkoły ponadgimnazjalne są miejscem, gdzie można dotrzeć do szerokiego grona młodych ludzi. Wprowadzenie edukacji prozdrowotnej na temat raka szyjki macicy do szkół, przyczyni się do podniesienia poziomu wiedzy i zainicjowania dyskusji, dzięki której młode kobiety podejmą odpowiednie działania, czyli skonsultują się z lekarzem i wykonają badanie cytologiczne.

Program realizowało 7 szkół ponadpodstawowych

Grupa docelowa – 289 uczniów, 290 rodziców

6. „Podstępne WZW” i „Znamię! Znam je”

Organizatorem programów jest fundacja „Gwiazda Nadziei”. Celem programu jest upowszechnianie wiedzy na temat czerniaka, sposobów zakażenia wirusami HAV, HBV, HCV oraz budowanie postaw prozdrowotnych.

Program realizowało – 7 szkół

Grupa docelowa - 649 uczniów, 239 rodziców

7. Program Ograniczenia Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

Głównym celem programu jest zmniejszenie zachorowań wynikających z palenia tytoniu. Program adresowany do społeczności lokalnej. Były podejmowane działania w ramach Światowego Dnia bez Tytoniu , Światowego Dnia Rzucania Palenia, Prowadzony jest comiesięczny monitoring z aktualnej sytuacji przestrzegania zakazu palenia tytoniu w gminie. Monitoringiem objęte są: przedsiębiorstwa podmiotów leczniczych, jednostki

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

organizacyjne systemu oświaty, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, uczelnie wyższe, zakłady pracy, obiekty kultury i wypoczynku, lokale gastronomiczno- rozrywkowe, obiekty służące obsłudze podróżnych, pomieszczenia obiektów sportowych oraz inne pomieszczenia użytku publicznego. Prowadzono dystrybucję ulotek , plakatów z zakresu profilaktyki tytoniowej oraz naklejek z zakazem palenia tytoniu.

I. INTERWENCJE NIEPROGRAMOWE

W ramach interwencji nieprogramowych zaplanowane były do realizacji działania w zakresie m.in. bezpiecznego i zdrowego wypoczynku zimowego i letniego, zatruc pokarmowych, higieny osobistej, uzależnień behawioralnych oraz od środków psychoaktywnych (m.in. dopalacze, nikotyna, e-papierosy, napoje energetyczne), zatruc grzybami, profilaktyki chorób nowotworowych, WZW A,B,C, profilaktyki grypy sezonowej a także akcje plenerowe. Podczas zorganizowanych pięciu akcji profilaktycznych uczestnicy mogli skorzystać z bezpłatnego punktu pomiarów: ciśnienia we krwi, tlenu węgla w organizmie u osób palących. Chętne osoby mogły skorzystać z instruktażu samobadania piersi z wykorzystaniem fantomu piersi oraz zobaczyć jak wygląda świat po zażyciu alkoholu i narkotyków przy użyciu alko i narkogogli, Pracownicy inspekcji uświadamiali, szczególnie młode osoby, o zgubnym wpływie substancji odurzających na ich zdrowie.

W ramach działań profilaktycznych przeprowadzono w przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych 123 prelekcji i pogadanek dla 3495 odbiorców. Głównie tematyka dotyczyła podstawowych zasad higieny, racjonalnego odżywiania, znakowania produktów spożywczych, uzależnień od środków psychoaktywnych, papierosów, e- papierosów, napojów energetycznych, uzależnień behawioralnych (telefon, Internet), bezpiecznego grzybobrania, chorób nowotworowych oraz szczepień ochronnych.

W październiku w Powiatowej Stacji Sanitarnej- Epidemiologicznej w Rykach zorganizowano wystawę grzybów świeżych, którą mogli odwiedzić mieszkańcy powiatu ryckiego oraz dzieci z okolicznych placówek oświatowych. Dzieci wysłuchały prelekcji o podstawowych gatunkach grzybów, zapoznały się z Dekalogiem Grzybiarza oraz otrzymały tematyczne ulotki. Przez cały sezon grzybowy chętne osoby mogły skorzystać z porad klasyfikatora grzybów – udzielono 18 porad wydano jeden atest na grzyby świeże.

Dodatkowo pracownicy pionu Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej oraz Higieny Dzieci i Młodzieży naszej Stacji przeprowadzili:

- badania dotyczące ciężaru tornistrów uczniów klas IV-VIII uczęszczających do 4 szkół (20 oddziałów) z powiatu ryckiego.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

W placówkach sprawdzano, czy waga plecaka nie przekracza 10%-15% masy ciała dziecka. Badania wykazały, że w każdym przypadku waga plecaka mieściła się w wyżej wymienionych normach.

- oceny dostosowania mebli edukacyjnych do wysokości ciała wśród uczniów w 5 szkołach podstawowych. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Prawidłowo dobrane do wzrostu stanowisko pracy ucznia ma znaczenie nie tylko na kształtowanie prawidłowej postawy ciała, ale również na funkcjonowanie układu krążenia i narządów wewnętrznych. Długotrwała pozycja siedząca podczas zajęć lekcyjnych jest przyczyną statycznego obciążenia układu ruchowego, a nie ergonomiczne stanowisko pracy może potęgować uczucie zmęczenia uczniów.

Podczas realizacji interwencji nieprogramowych w celu dotarcia do jak najszerszego grona odbiorców- społeczności lokalnej – pracownik OZiPZ korzystał z profilu PSSE w Rykach – portalu społecznościowego (Facebook) oraz strony internetowej PSSE w Rykach. Powyższe działania miały charakter informacyjno- edukacyjny.